

ပေထရီအာခီတော်လှန်ရေး

Daring to defy Myanmar's patriarchy

မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးခလေ့ထုံးစံများအရ
တားမြစ်ထားသည့် ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို
စိန်ခေါ်နေကြသော အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ၏
ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်များအကြောင်း စစ်တမ်းတစ်ရပ်

An assessment of the risk of challenging gender taboos
for Myanmar's women human rights defenders

၂၀၁၈
2018

FREE လွတ်လပ်သော
EXPRESSION ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း
MYANMAR မြန်မာ

ကျေးဇူးတင် အသိအမှတ်ပြုခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သူအားလုံးကို FEM မှ ကျေးဇူး တင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ ဤသုတေသနသည် Creative Commons Share Alike လိုင်စင်အရ လွတ်လပ်သောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း(မြန်မာ) [Free Expression Myanmar (FEM)] နှင့် မူပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ဤလိုင်စင်အရ FEM ကို အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြပြီး သင်၏ အသစ်ဖန်တီးမှုများအား တူညီသော စည်းမျဉ်းဖြင့် လိုင်စင်ပြုလုပ်ထားလျှင် ဤစာတမ်းအား စီးပွားရေးအရ မဟုတ် သည့်ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်း၊ အနည်းငယ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ပြုလုပ်နိုင် ကာ၊ စီးပွားရေးအရမဟုတ်သည့် သင့်လုပ်ငန်း (စာအုပ်၊စာတမ်း စသည်တို့) တွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

FEM မိတ်ဆက်

လွတ်လပ်သောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း(မြန်မာ) [Free Expression Myanmar (FEM)] သည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်းအချက်အလက် လွတ်လပ်ခွင့်အရေးတွင် နှံ့စပ်သော၊ ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော၊ ဥပဒေချိုးဖောက်ခံရသူများကို ကာကွယ်နေသော၊ ထို့အပြင် အကောင်းဆုံး နိုင်ငံတကာ အလေ့အထကောင်းများကို အလေးဂရုပြုလာအောင် လုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် ဥပဒေချိုးဖောက်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အထားများ ကောက်ယူဖော်ပြရန်နှင့် လိုအပ်နေသည့် သင့်လျော်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ အလေးထားဂရုပြုလာရန် FEM ၏ ရည်ရွယ်ချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- www.FreeExpressionMyanmar.org
- www.facebook.com/FreeExpressionMyanmar
- coordinator@FreeExpressionMyanmar.org

တို့တွင် ကျေးဇူးပြု၍ ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

Acknowledgements

FEM wants to thank all the research participants involved in this report. The report is copyrighted under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlikeLicense. This license lets you remix, tweak, and build upon FEM's work non-commercially, as long as you credit FEM and license your new creations under the identical terms.

About FEM

Free Expression Myanmar (FEM) is a national human rights organisation that is expert in free expression and information, engaging in legal reform, defending victims of violations, and promoting best international standards.

This report forms part of FEM's objective to build evidence of violations and promote appropriate and needed reforms. See:

- www.FreeExpressionMyanmar.org
- www.facebook.com/FreeExpressionMyanmar
- coordinator@FreeExpressionMyanmar.org

FEM's supporters

FEM would like to thank Pen America, the US State Department Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, and the American people for their support for this project.

Design

The cover design takes the traditional LGBT icon of the multi-colour flag and changes positions, shapes, and transparencies to represent how gender identities are different, fluid, and overlapping. © Oliver Spencer.

Contents

စာတမ်းအနှစ်ချုပ် - Executive summary	2
နိဒါန်း - Introduction.....	6
နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ - International standards.....	8
ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုများ - Gender-based violence.....	13
အန္တရာယ်ထဲရှိ အများစု - Most at risk.....	19
ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ် လျော့ချရေး - Risk mitigation	30
နိဂုံး - Conclusion	34

စာတမ်းအနှစ်ချုပ် - Executive summary

“သူတို့တွေ (ကျူးလွန်သူတွေ) ကျွန်မကို တိုက်ခိုက်ဖို့ အလွယ်ကူဆုံးနည်းကတော့ တယ်လီဖုန်းဆက်ခြင်းပါပဲ။ ဖုန်းကနေ ဖော်ကားမှုတွေကလို့ အသက်အန္တရာယ်ခြိမ်းခြောက်မှုအထိ လက်ခံရရှိဖူးတယ်။ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုမှာတော့ - “ခင်ဗျားက မိန်းမတစ်ယောက်၊ ညဘက်တွေခရီးသွားတဲ့အခါ ခင်ဗျားဘဝကို လွယ်လွယ်လေး ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်လို့ ရတယ်” လို့ ပြောခံရပါတယ်”

- အမည်မဖော်လိုသူ WHRD

“The easiest way for [perpetrators] to attack me is by phoning me. I have received everything from abuse to death threats. In one case they said, ‘You are a woman and we can easily destroy your life while you are travelling at night.’”

- Anonymous WHRD

မြန်မာပြည်တစ်ဝှမ်းတွင် အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် မမျှတမှုများအကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြရန်၊ ကျူးလွန်သူများကို အမည်ထုတ်ဖော်အရှက်ရစေရန်နှင့်၊ ဩဇာအာဏာရှိသူများအား စိတ်မသက်သာဖြစ်စေသည့် အမှန်တရားများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးကြသည်။

ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့သည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ GBV များအပါအဝင် လက်တွေ့ပြန်မှုများ၏အန္တရာယ်ထဲတွင် ကျရောက်နေကြသည်။

ကျယ်ပြန့်စွာပျံ့နှံ့သက်ရောက်လျက်ရှိသော Misogyny နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအကြောင်း မည်သည့်ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းကိုမဆို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းက “အက်ဆတ်သည်” ဟု အမည်တပ်ထားသော ဂျန်ဒါရေးရာတားမြစ်ချက်များ၊ ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာတန်ခိုးအာဏာများကို အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများက ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံသည့်အခါတွင် GBV အန္တရာယ်သည် ပိုမို၍ ပြင်းထန်ပေသည်။

ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့် အစိုးရတို့၏ နိုင်ငံတကာအထူးတာဝန်များရှိသော်လည်း WHRD များအနေဖြင့် GBV အန္တရာယ်များမှကင်းဝေးစွာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေးအတွက်ကိုမူ မြန်မာအစိုးရသည် အနည်းငယ်သာ လုပ်ဆောင်ပေးသည်။ ကိစ္စရပ်အတော်များများတွင် အစိုးရမှ လစ်လျူရှုခြင်းအားဖြင့် GBV ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်ကို မြင့်တက်လာစေသည်။

ယခုအစီရင်ခံစာအတွက် FEM အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း “အထိခိုက်လွယ်ဆုံး” ဂျန်ဒါရေးရာတားမြစ်ချက်များကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပြီး၊ ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာတန်ခိုးအာဏာကို စိန်ခေါ်လျက်ရှိသော WHRD များကြုံတွေ့ရသည့် ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ သဘောပေါက်နားလည်နိုင်ရန် ပြုစုတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ FEM ၏ သုတေသနမှ အောက်ပါ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အချို့ကို ရရှိခဲ့ပါသည်။

- လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူအားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခြင်းအခွင့်အရေးကို ကျင့်သုံးရာတွင် အန္တရာယ်များကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ကြရသည်။ သို့သော် နိုင်ငံတွင်း ကျယ်ပြန့်စွာကျင့်သုံးသက်ရောက်လျက်ရှိသော ကျား/မမတူကွဲပြားမှုအခြေပြု ခွဲခြားနှိမ်ချဆက်ဆံခြင်းကြောင့် WHRDများသည် GBV ကို ထပ်ဆောင်း အန္တရာယ်အဖြစ် တွေ့ကြုံခံစားကြရ

Across Myanmar, women human rights defenders (WHRDs) exercise their right to freedom of expression to expose discrimination and injustice, name-and-shame perpetrators, and speak uncomfortable truths to power.

In doing so, they risk retaliation including physical, sexual, and psychological gender-based violence (GBV).

The risk of GBV is heightened when WHRDs confront gender-related taboos or patriarchal power, which are often labelled “sensitive” by society with the intention of shutting down any discussion of widespread discrimination and misogyny.

The Myanmar government does little to enable WHRDs to work free from the risk of GBV, despite domestic law and the government's international obligations. In many cases, the government condones and increases the risk of GBV.

For this report, FEM set out to better understand the risks faced by WHRDs working on the most “sensitive” gender-related taboos and challenges to patriarchal power in Myanmar. FEM’s research has come to several conclusions, including:

- All human rights defenders (HRDs) face risks when exercising their right to freedom of expression in Myanmar, but WHRDs face the added risk of GBV due to widespread gender-based discrimination.
- WHRDs expressing themselves on the most “sensitive” of gender-related taboos or challenges to patriarchal power face heightened levels of risk. This

သည်။

- “အထိခိုက်လွယ်ဆုံး” ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များ သို့မဟုတ် ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာ တန်ခိုးအာဏာကို စိန်ခေါ်လျက်ရှိသော WHRD များသည် ပိုမိုမြင့်မားပြီးထန်သောအန္တရာယ်များကို တွေ့ကြုံရသည်။ ယင်းတို့တွင် - LBT လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လူသားရပိုင်ခွင့်များအတွက် ကင်မ်ပိန်းများပြုလုပ်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခဒေသများအတွင်းရှိ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများကိုစိန်ခေါ်ခြင်း၊ လိင်နှင့်မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအား တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သောအခန်းကဏ္ဍနှင့် ခေါင်းဆောင်မှုတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုအတွက် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းများ ပါဝင်သည်။
- GVB အမျိုးအစားကဲ့ များစွာရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း WHRD များမှ ထပ်တူအညီဆုံး မှတ်တမ်းပြုပြောဆိုခဲ့သည့် GVB မှာ - အသက်အန္တရာယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်စိတ်ကျန်းမာရေးကိုတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ လူသားဖြစ်တည်မှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကလုံခြုံရေးကို ချိုးဖောက်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ အမျိုးအစားအားလုံးသည် ချိတ်ဆက်မှုရှိပြီး၊ WHRD များအနေဖြင့် တစ်မျိုးတစားတည်းကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည်မှာ အတော်အတန်ပင် ရှားပါးလှသည်။
- GVB ဖြစ်နိုင်ချေ အန္တရာယ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ခံ မဟာဗျူဟာ၊ စစ်တပ်အုပ်စိုးခြင်း နှင့် ဘာသာရေးအစွန်းရောက်ဝါဒီများကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားသည်။
- GVB အန္တရာယ်များသည် အစိုးရနှင့် လုံခြုံရေးဝန်ဆောင်မှု အစိတ်အပိုင်းအားလုံး အပါအဝင် လူအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် မိသားစုများမှ လည်း လာသည်။
- နိုင်ငံ၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း နှင့် မိသားစု “အကာအကွယ်” ယန္တရားများသည် အများအားဖြင့် WHRD များ ကြုံတွေ့နေရသည့် အန္တရာယ်များကို လျော့ချပေးခြင်းထက် ၎င်းတို့ကို ထိန်းချုပ်ရန် နှင့်၊ ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ရန်သာ ဦးတည်ကြသည်။
- WHRD များတွင် အန္တရာယ်လျော့ချရေး နှင့် စီမံရေး နည်းဗျူဟာများ၊ နည်းပရိယာယ်များ ရှိကြသည်။ သို့သော် ယင်းဗျူဟာများမှာ အန္တရာယ်စီမံရေး သင်တန်းများ အခြေခံသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမဟုတ်သလို၊ ကျယ်ပြန့်စွာ မျှဝေထားကြခြင်းလည်း မရှိပါ။

includes: campaigning for the rights of lesbians, bisexuals, and transgender people; challenging sexual violence in conflict; promoting sexual and reproductive rights; and advocating for women’s participation and leadership.

- There are several distinct types of GBV. The most commonly-reported by WHRDs in Myanmar are: attacks on life, bodily and mental integrity; attacks on personhood and reputations; and violations of privacy. All types are interlinked and WHRDs rarely face only one.
- The risk of GBV is aggravated by Myanmar's background of patriarchy, militarisation, and religious extremism.
- The risk of GBV comes from all parts of the government and security services, as well as from community and family.
- State, community, and family “protection” mechanisms generally seek to control WHRDs and limit their rights rather than reduce the risks that they face.
- WHRDs have risk mitigation and management strategies and tactics, but these are mostly informal, rather than based on risk management training, and not widely shared.

အကြံပြုချက်များ

ဥပဒေများ

- ICCPR၊ ICCPR ၏ Optional Protocol နှင့် CEDAW ၏ Optional Protocol ကို လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြု အကောင်အထည်ဖော်ပါ။
- “ရိုးရာဓလေ့”၊ ယဉ်ကျေးမှု သို့မဟုတ် ဘာသာရေးအခြေခံ ခွဲခြား နှိမ်ချဆက်ဆံမှုများ ကို အတိအလင်းတားမြစ်ထားသော **ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေး ဥပဒေ** ကို ရေးဆွဲပြဌာန်းပါ။ ဥပဒေအားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ လက်တွေ့အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ခွဲခြားနှိမ် ချဆက်ဆံမှုအား တွန်းအားပေးနေသည့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ များနှင့် ဥပဒေများအားလုံးကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လူသိရှင်ကြား လက်တွေ့လုပ်ဆောင်အကောင်အထည်ဖော်ပါ။
- ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုဥပဒေကို ရေးဆွဲပြ ဌာန်းပါ။
- တန်းတူညီမျှမှု နှင့် မြင်နေကြားနေကျအတိုင်း ခေါက်ရိုးကျိုးပုံစံပြု ခြင်း အပါအဝင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေးတို့ကို တိုးမြှင့်ရန် ရှင်းလင်းတိကျသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ နှင်းအပ်ထားသည့် **ပြည် သူဝန်ဆောင်မှုရုပ်သံဥပဒေ** ကို ရေးဆွဲပြဌာန်းပါ။
- ပါရီစည်းမျဉ်းများနှင့် အညီ ဖြစ်စေရန် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အ ခွင့်အရေးကော်မရှင် ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပါ။

အစိုးရမူဝါဒ

- သင့်လျော်သောဘဏ္ဍာရေးခွဲတမ်းများ၊ တိုင်းတာ၍ရနိုင်သော အ ညွှန်းကိန်းများပါဝင်သည့် ခိုင်မာသော နှစ်စဉ်စီမံဆောင်ရွက်ချက် အစီအစဉ်တရပ်ဖြင့် **အမျိုးသမီးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအမျိုးသား အဆင့်မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း** ကို အကောင်အထည်ဖော်ပါ။
- အများပြည်သူအစိုးရရှေ့နေ နှင့် ရဲများအနေဖြင့် WHRD များကို ဦးတည်သည့် GBV ဆိုင်ရာ စွတ်စွဲချက်များကို လွတ်လပ်စွာရေး သားထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အား ချိုးဖောက်ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှု အဖြစ် ယုံကြည်လက်ခံကြောင်း အာမခံပေးပါ။
- **အမျိုးသမီးများ၏ တရားမျှတမှုရရှိရေး အခွင့်အလမ်းကို စုံစမ်းစစ် ဆေးရန်** နိုင်ငံတော်အဆင့် ကော်မရှင်တစ်ရပ်ကို တည်ထောင်ပါ။
- ရဲများ၊ အစိုးရရှေ့နေများ၊ အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများ၊ စစ်တပ် နှင့် တရားသူကြီးများအား ကျား/မ ရေးရာပြဿနာရပ်များကို သိ မြင်နားလည်စေသော အမြင်ဖွင့်သင်တန်း (**gender- sensitivity training**) ပေးပါ။ အစိုးရ၏ အဆင့်အားလုံးတွင် တန်းတူညီမျှအ ခွင့်အလမ်း နှင့် ကိုယ်စားပြုမှုရရှိကြောင်း သေချာစေရန် ဝန်ထမ်း ခန့်အပ်မှု နှင့် လူသားအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲပါ။

Recommendations

Laws

- Ratify the ICCPR, the ICCPR’s Optional Protocol, and the CEDAW Optional Protocol on complaints.
- Adopt an **Anti-Discrimination Law** that explicitly prohibits discrimination based on “tradition”, culture, or religion. Publicly commit to reforming all customs and laws that encourage *de jure* or *de facto* discrimination.
- Adopt a Gender-Based Violence Law.
- Adopt a **Public Service Broadcasting Law** with a clear mandate to promote equality and anti-discrimination, including by addressing stereotyping.
- Amend the **Myanmar National Human Rights Commission Law** to bring it in line with the Paris Principles.¹

Government policy

- Implement the **National Strategic Plan for the Advancement of Women**, with proper budget allocations and a robust annual operational plan with measurable indicators.
- Ensure public prosecutors and the police presume allegations of GBV against WHRDs are a **crime against freedom of expression**. Ensure prompt, transparent, impartial, and efficient investigations.
- Establish a National Commission to **investigate women's access to justice**.
- Give police, public prosecutors, prison staff, military, and judges **gender-sensitivity training**. Reform all recruitment and human resources policies to ensure equal access and representation at all levels of government.

မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်

- အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများမှ တင်မြှောက်သော **WHRD ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်သစ်များ** ကို ထည့်သွင်းပါ။ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအား ကျား/မ ရေးရာပြဿနာရပ်များကို သိမြင်နားလည်နိုင်စွမ်းရှိအောင် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးပါ။
- GBV ဆိုင်ရာ တိုင်ကြားချက်များကို လက်ခံဆောင်ရွက်ရန်နှင့် သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်များ ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် အခွင့်အာဏာရှိသော **ပညာရှင်ကော်မရှင်ခွဲ** ကို ဖွဲ့စည်းပါ။
- WHRD များအပေါ် ကျူးလွန်သည့် GBV နှင့် စပ်လျဉ်း၍ **ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက် တရပ်** ကို ဖော်ဆောင်ကျင့်သုံးပါ။

ရုပ်သံလွှင့်လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်များ၊ ရုပ်ရှင် နှင့် အခြားသောမီဒီယာ

- ဝန်ထမ်းများအားလုံးအား ကျား/မ ရေးရာပြဿနာရပ်များကို သိမြင်နားလည်နိုင်စွမ်း ရှိလာစေရန် **လေ့ကျင့်ပေးပါ။**
- ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြုဘက်လိုက်မှုနှင့် ကျားနှင့်မကို မြင်နေကြားနေကျအတိုင်းပုံစံပြုမှု စသည်တို့အား ခွဲခြားသတ်မှတ်ကာ၊ ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ရန်အတွက် **အကြောင်းအရာအပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းများ** ကို ကျင့်သုံးပါ။
- အချို့သောလူများက “ထိခိုက်လွယ်သည်” ဟု သတ်မှတ်ထားသော ကိစ္စရပ်များအပါအဝင်၊ **ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော တိကျသည့် စိုးရိမ်မှုများ၊ ပြဿနာရပ်များကို ထုတ်ဖော်သည့် အကြောင်းအရာများ** ကို ပိုမို၍ ဖန်တီးပါ။

WHRD များနှင့် အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ

- “အထိခိုက်လွယ်ဆုံး” ဂျွန်ဒါရေးရာတားမြစ်ချက်များ နှင့် ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာ တန်ခိုးအာဏာများကို စိန်ခေါ်လုပ်ကိုင်နေသော WHRD များအား ဦးတည်နေသည့် **GBV ကို ပိုမိုအလေးထား စုံစမ်းဖော်ထုတ်ပါ။**
- ကျား/မရေးရာအသိနိုးကြားမှုရှိသော အန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာများ ပြုစုဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် WHRD များ အချင်းချင်းကြားသင်ခန်းစာများ မျှဝေခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းစွမ်းရည်ကို ဆက်လက်တည်ဆောက်ပေးပါ။
- “အထိခိုက်လွယ်ဆုံး” ဂျွန်ဒါရေးရာတားမြစ်ချက်များနှင့် ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာတန်ခိုးအာဏာများအား စိန်ခေါ်လုပ်ကိုင်နေရသည့် WHRD များကို အထောက်အပံ့ပြုရန် ယန္တရားနှင့် **ကင်မ်ပိန်းများ** တည်ဆောက်ပါ။

National Human Rights Commission

- Ensure **new Commissioners include WHRDs** proposed by civil society. Train all Commissioners in gender-sensitivity.
- Establish an **expert sub-Commission** mandated to accept complaints of GBV and issue statements.
- Conduct an open review of GBV against WHRDs.²

Broadcasters, film industry and other media

- **Train** all staff in gender-sensitivity.
- Conduct **reviews of content** to identify and remove gender-bias and gender-stereotyping.
- Create more **content that addresses gender-specific concerns** and issues, including those regarded by some as “sensitive”. Create the content in partnership with civil society and evaluate it for lessons learned.

WHRDs and civil society

- Further **investigate GBV** aimed at WHRDs working on the most “sensitive” of gender-related taboos and challenges to patriarchal power.
- Continue to build capacity in developing and implementing **gender-sensitive risk management strategies**, sharing lessons learned with other WHRDs.
- Build mechanisms and **campaigns** to support those WHRDs working on the most “sensitive” of gender-related taboos and challenges to patriarchal power.

နိဒါန်း - Introduction

မြန်မာပြည်နှင့် တကမ္ဘာလုံးရှိ ကနဦး အယူအဆတစ်ရပ်မှာ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများသည် အမျိုးသားများဖြစ်ကြသည် ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများကိုမူ အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်သူများဆိုသည်ထက်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုမရှိသော ပါဝင်သူများ၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု၏ သားကောင်များ၊ အိမ်တွင်းတာဝန်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သောသူများအဖြစ် မှတ်ယူကြသည်။

ဤအရိုးစွဲနေသည့် ခွဲခြားနှိမ်ချဆက်ဆံမှုများ၏ ရလဒ်မှာ အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများနှင့် အမျိုးသမီးတို့၏လူသားအခွင့်အရေးများအတွက် လှုံ့ဆော်တိုက်ပွဲဝင်နေကြသူ WHRD များကို “ပုံမှန်” မဟုတ်သူများအဖြစ် ဖယ်ကျဉ်ခံထားရပြီး၊ ထို့ကြောင့်ပင် ယင်းတို့ကြိုတွေ့နေကြရသော GBV အန္တရာယ်များကိုလည်း အာရုံအနည်းငယ်သာ အစိုက်ခံကြရသည်။ WHRD တို့ လွတ်လပ်စွာအလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် အထောက်အပံ့ပေးမည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ဖို့ရန်အတွက် တောင်းဆိုမှုများရှိနေသော်လည်း၊ ယင်းတောင်းဆိုချက်များနှင့် လက်တွေ့ဥပဒေမူဘောင်တို့ကြားတွင် ကြာရှည်ကွာဟချက်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်နေရာ WHRD များသည် ယင်းကွာဟချက်ထဲတွင် ဖယ်ကျဉ်စဉ်းခြားခံထားရလေသည်။

WHRD များ၊ အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည်ရှိ “ထိခိုက်လွယ်သော” ဂျွန်ဒါရေးရာတားမြစ်ချက်များနှင့် ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာတန်ခိုးအာဏာများကို စိန်ခေါ်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော WHRD များကြုံတွေ့နိုင်ရချေရှိသည့် GBV ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရန် FEM ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ FEM မှ မေးခွန်းထုတ်ချင်ခဲ့သည်မှာ -

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် WHRD များကို ဦးတည်နေသော GBV မည်မျှ ထပ်တူညီသလဲ။ မည်သို့သော WHRD အမျိုးအစားက GBV ဖြစ်နိုင်ချေအမြင့်မားဆုံး ကြုံတွေ့ရသလဲ။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သည့် GBV အမျိုးအစားက အတွေ့ရအများဆုံးလဲ။ မည်သည့်အချက်များက WHRD များကြုံတွေ့ရသည့် GBV အန္တရာယ်ကို တိုးမြှင့်နေသလဲ။
- WHRD များမှ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း GBV ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်ကို မည်သို့လျော့ချ စီမံခန့်ခွဲသလဲ။ ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာစီမံနိုင်ရန် မည်သည်တို့ကို လိုအပ်သလဲ။

ယခုသုတေသနသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်စကားဝိုင်းများကို ပိုမိုသတင်းအချက်အလက်ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ပြီး၊ WHRD များကြုံတွေ့နေရသည့် အန္တရာယ်များကို စိန်ခေါ်ရာတွင် ပိုမိုကြီးကျယ်သည့် လူထုထောက်ပံ့မှုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် FEM မှ မျှော်လင့်သည်။ သို့မှသာ ယင်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးရာတွင် အကျိုးဆက်ကို စိုးရိမ်သည့် အကြောက်တရားမပါဘဲ လွတ်လပ်စွာ ကျင့်သုံးလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

The default assumption in Myanmar and worldwide is that human rights defenders (HRDs) are men.³ Women are assumed to be passive participants in society, victims of violence and poverty, and concerned only with domestic duties, rather than agents of change.

The result of this deeply engrained discrimination is that women human rights defenders and those who campaign for women's rights (WHRDs) are marginalised as not “normal” and therefore little attention has been paid to their risk of gender-based violence (GBV). Their marginalisation has left a persistent gap in legal frameworks and proposals for reform that could and should support WHRDs to work freely.

FEM set out to better understand WHRDs' risk of facing GBV, particularly those working on what are regarded as “sensitive” gender-related taboos and challenges to patriarchal power in Myanmar. FEM wanted to ask:

- How common is GBV against WHRDs in Myanmar? What types of WHRDs face the greatest risk of GBV?
- What types of GBV are the most common in Myanmar? What factors aggravate the risk of GBV against WHRDs?
- How do WHRDs mitigate and manage the risk of GBV in Myanmar? What do they need to better manage that risk?

FEM hopes that this research will build more informed national dialogue and greater public support for challenging the risks faced by WHRDs, so that they can exercise their right to freedom of expression without fear of the consequences.

အစီရင်ခံစာတင်ဆက်မှုပုံစံ

အစီရင်ခံစာကို အပိုင်း(၄) ပိုင်းခွဲထားပါသည်။ ပထမပိုင်းတွင် WHRD များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဆင့်ကို ရှင်းပြထားပြီး၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့်အကြောင်းကို အတိအကျ တင်ပြထားသည်။ ဒုတိယပိုင်းတွင် မြန်မာပြည်တွင် WHRD များကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည့် အန္တရာယ်အမျိုးအစားများကို ဖော်ပြထားသည်။ တတိယပိုင်းတွင် အန္တရာယ်အကြီးဆုံး ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များကို အမျိုးအစားခွဲခြား ဖော်ပြထားသည်။ စတုတ္ထပိုင်းတွင် နိုင်ငံတွင်း ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ် များကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး၊ WHRD များအသုံးပြုသည့် အန္တရာယ်စီမံချက် ဟာများကို သုံးသပ်ထားပါသည်။

သုတေသနနည်းပညာ

ယခုအစီရင်ခံစာအတွက် အရည်အသွေးအခြေပြုသုတေသနကို ၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီမှ မေလ ၂၀၁၈ ခုနှစ်ကြားကာလများတွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါ သည်။ မတူကွဲပြားသော နောက်ခံများနှင့် WHRD ဦးရေ ၅၀ ကျော်ကို တဦးချင်းစီနှင့် အုပ်စုလိုက် အသေးစိတ်အင်တာဗျူးများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အင်တာဗျူးခဲ့သော WHRD အများစုသည် မြန်မာနိုင်ငံထဲတွင် အခြေစိုက်ပြီး၊ အချို့မှာ ၎င်းတို့၏အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေမြင့်မားမှုကြောင့် ပြည်ပတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ မပေါက်ကြားစေရေး ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများနှင့် သိရှိနားလည်ပြီးဖြစ်သော သဘောတူညီမှုတို့ကို အထူးလေးစားလျက် သုတေသနကိုဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မည်သည့် WHRD ကိုမျှ အမည်တပ်ခြင်းမပြုသလို၊ သုတေသနဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများအားလုံးကိုလည်း လျှို့ဝှက်စာကုဒ်ပြောင်းပြီး (သို့မဟုတ်) ဖျက်ဆီးပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ကန့်သတ်ချက်များ

အစီရင်ခံစာသည် တနိုင်ငံလုံးအနှံ့အပြားရှိ WHRD မှန်သမျှ၏ ပြဿနာများနှင့် စိုးရိမ်မှုများအားလုံးကို ပြသရန် မရည်ရွယ်ပါ။ သို့သော် ၎င်းတို့ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသော အန္တရာယ်များကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ရာတွင် ပထမအဆင့်အဖြစ် မှတ်ယူရည်ရွယ်ပါသည်။ အန္တရာယ်အကဲဖြတ်ခြင်းများအားလုံးကို ရနိုင်သောသတင်းအချက်အလက်များထဲမှ အကောင်းဆုံးအချက်အလက်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။

Structure

The report is split into four parts. The first part explains the status of WHRDs and outlines the right to freedom of expression. The second part describes the types of risks faced by WHRDs in Myanmar. The third part identifies the riskiest gender-related taboos that WHRDs work on. The fourth part compares risks and looks at the risk management strategies used by WHRDs in Myanmar.

Methodology

The qualitative research for this report was collected between January 2015 and May 2018. More than 50 WHRDs from diverse backgrounds were interviewed in-depth both individually and in groups. The majority of WHRDs interviewed were based inside Myanmar, but several interviewed were working abroad due to their heightened risk. The research was carried out with due regard to the ethical principles of confidentiality and informed consent. No WHRDs have been named and all research documentation has been encrypted or destroyed.

Limitations

The report is not intended to show all the issues and concerns of every WHRD nationwide, but to take a first step in identifying the risks that they face. All risk assessments have been done with the best of the available information.

နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ - International standards

နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ မည်သူမဆို တဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အခြားသူများနှင့် ဖြစ်စေ လူ့အခွင့်အရေးများကို တိုးမြှင့်ပြီး၊ ယင်းတို့အတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေသူကို လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများသည် အသက်အရွယ်၊ ပညာရေးအဆင့်အတန်း သို့မဟုတ် ပရော်ဖက်ရှင်နယ် အဆင့်အတန်း မရွေးဖြစ်နိုင်သလို၊ ယင်းတို့၏ အလုပ်အကိုင်၊ စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း ဦးစီးဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့်လည်း လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ ဖြစ်နိုင်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူအမျိုးသမီးများ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးကိစ္စရပ်များနှင့် ဂျွန်အီးရေးရာပြဿနာရပ်များကို ဆောင်ရွက်သော ကျား/မ မဟုတ် မည်သူကိုမဆို အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ WHRD များ ဟုခေါ်ဆိုသည်။

အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများသည် အထူးသီးသန့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူအမျိုးအစားမဟုတ်ပါ။ သို့သော် အမြစ်တွယ်နေပြီးသားဖြစ်သော ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြုခွဲခြားနှိမ်ချဆက်ဆံခြင်းများကြောင့် ယင်းအုပ်စုမှာ မတူကွဲပြားသော အန္တရာယ်၊ စိန်ခေါ်မှု နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။

“WHRD” ဟူသောဝေါဟာရအား အသုံးပြုခြင်း

“တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ” ဟုသုံးစွဲခြင်းထက်စာလျှင် “WHRD” ဟုသုံးစွဲရန် အရေးကြီးသည်။ အကြောင်းမှာ WHRD များ အပေါ် အစိုးရကဖြစ်စေ၊ အခြားသူများကဖြစ်စေ GVB ကျူးလွန်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရတွင် တာဝန်ရှိသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် WHRD များသည် အောက်ပါအခွင့်အရေးများရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

- လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ ရှာဖွေခြင်း၊ ရယူခြင်း၊ လက်ခံခြင်း၊ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းနှင့် မီဒီယာများသို့မဟုတ် အစိုးရချင်းဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အခြားသူများထံသို့ ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း။
- ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခြင်းနှင့် စည်းရုံးတိုက်တွန်းမှုပြုလုပ်ခြင်း။
- တစ်ဦးထဲဖြစ်စေ၊ အခြားသူများနှင့်အတူဖြစ်စေ လူ့အခွင့်အရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းခြင်း။
- ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူနှင့် အကြံပေးခြင်းအပြင်၊ တရားရုံးကြားနာမှုများအား တက်ရောက်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်ခြင်း။
- တရားဝင်မှုဝါဒများနှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်ကွက်တိုင်ကြားခြင်းနှင့် တိုင်ကြားချက်အားစိစစ်စေခြင်း။
- ပြည်ပမှရယူသောရန်ပုံငွေအပါအဝင် အရင်းအမြစ်များ တောင်းဆိုခြင်း၊ လက်ခံခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်း။

A human rights defender (HRD) is defined in international law as anybody who individually or with others, promotes and strives for human rights.⁴ HRDs can be of any age, education level or professional status, and can be a HRD because of their employment, volunteering, or leading within their community.⁵

HRDs that are women, or male or female and work on women's rights or gender-related issues, are called women human rights defenders (WHRDs).⁶ WHRDs are not a special category of HRDs, but a group that faces different risks, challenges, and vulnerabilities because of entrenched gender-based discrimination.⁷

Using the term “WHRD”

It is important to use “WHRD” rather than “activist” because the Myanmar government has international legal obligations to protect WHRDs from gender-based violence (GBV) by the state and other perpetrators.⁸

International law says that WHRDs have the right to:

- Seek, obtain, receive, and hold information relating to human rights, and communicate it to others including the media or intergovernmental organisations.
- Assemble peacefully and conduct advocacy.
- Conduct human rights work individually and with others, and form CSOs or NGOs.
- Give legal assistance and advice, as well as attend and monitor court proceedings.
- Make complaints about official policies and have complaints reviewed.
- Ask for, receive, and use resources, including funds from abroad.⁹

ပညာရပ်ဆိုင်ရာဝေါဟာရ - Terminology

လိင် - မျိုးဆက်ပွားခြင်းဆိုင်ရာ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းလုပ်ဆောင်မှုများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ယောက်ျားနှင့်မိန်းမတို့၏ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ။ - Sex: Biological characteristics of males and females limited to physiological reproductive functions.

ဂျင်ဒါ - ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပိသေသလက္ခဏာများ၊ ရပ်တည်မှုရပ်တည်မှု၊ အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်များ၊ အာဏာအပြန်အလှန်သက်ရောက်မှုများကို သတ်မှတ်ပေးသော လူမှုသွင်ပြင်လက္ခဏာများ။ ဤအရာများသည် ပြောင်းလဲတတ်ပြီး ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်အရွယ်၊ လူမှုသဘာဝ၊ လူအစုအဖွဲ့များနှင့် ကွဲပြားသည်။ လူသားများသည် ယောက်ျား၊ မိန်းမ လိင်ကွဲများ အနေဖြင့် မွေးဖွားလာကြသော်လည်း မိန်းကလေးဖြစ်လာရန်ဖြစ်စေ၊ ယောက်ျားလေးဖြစ်လာရန်ဖြစ်စေ သင်ယူရသည်။ ကျား/မ ကွဲပြားမှုဖြစ်စေရန် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းက သင်ကြားပေးသည်။ - Gender: Social characteristics assigned to men and women that define their identities, status, roles, responsibilities, and power relations. These are not static and differ between cultural, age, and social groups. People are born as female or male sex, but they learn how to be girls and boys. Society teaches gender.

စကားလုံးအနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

WHRDs (WHRD များ) = လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူအမျိုးသမီးများ၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးကိစ္စရပ်များ နှင့် ဂျင်ဒါရေးရာပြဿနာရပ်များကို ဆောင်ရွက်သော လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ

Gender (ဂျင်ဒါ) = လူ့အဖွဲ့အစည်းကလက်ခံထားသည့် လူမှုရေးစံနှုန်းများအတိုင်းသတ်မှတ်ဘောင်သွင်းထားသော အမျိုးသား/အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်း။

Gender based violence (GBV) = ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများ

Gender-related issues (ဂျင်ဒါရေးရာပြဿနာရပ်များ) = လူ့အဖွဲ့အစည်းကလက်ခံထားသည့် လူမှုရေးစံနှုန်းများအတိုင်းသတ်မှတ်ဘောင်သွင်းထားသော အမျိုးသား/အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်ပြဿနာရပ်များ

Gender-related taboos (ဂျင်ဒါရေးရာတားမြစ်ချက်များ) = ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးဓလေ့ထုံးစံများအရ ညစ်ညမ်းကြမ်းတမ်းသည်၊ သို့မဟုတ် မသင့်လျော်ဟု တားမြစ်ထားသော ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုဆိုင်ရာ စကားလုံး၊ အကြောင်းအရာနှင့် ကိစ္စရပ်များ

Patriarchy (မဟာဖိုဝါဒ) - ကျားဦးစီးစနစ်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှု၊ လူမှုအခွင့်ထူးခံခြင်းနှင့် စိမ်းစည်ဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခြင်းတို့တွင် ပင်မတန်ခိုးအာဏာကို အမျိုးသားကသာ ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် လူမှုရေး/နိုင်ငံရေး စနစ်။

Misogyny = နက်ရှိုင်းစွာစွဲမြဲနေသော အလေ့အကျင့်ဖြစ်သည့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အနှုတ်သဘောဆောင်ကြိုတင်ထင်မြင်ချက်ပြုခြင်း၊ အမျိုးသမီးများအား အကြောင်းမရှိ မနှစ်မြို့ခြင်း၊ အထင်မြင်သေးခြင်း။

Lesbians, bisexuals, and transgender people (LBT လူ့အဖွဲ့အစည်း) = ယောက်ျားရှု၊ လိင်နှစ်မျိုးလုံးကို တိမ်းညွတ်သောသူများ နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲဝတ်ဆင်ပြုမှုနေထိုင်ကြသူများ

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (UDHR) နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနိုင်ငံသားနှင့်နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (ICCPR) နှစ်ခုလုံး၏ အပိုဒ်(၁၉) တွင် အာမခံချက်ပေးထားသည်။ ဤအာမခံချက်သည် မည်သည့်လိင်အတွက်မဆို ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ပုဒ်မ(၃၅၄)တွင် အာမခံချက်ပေးထားသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာအစိုးရသည် လိင်အပေါ်အခြေခံသည့် မည်သည့်ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျိုးကိုမဆို တားမြစ်သင့်ကြောင်း လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၃၀ က နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းထံ ကတိပြုခဲ့သည်။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တွင် အချက်အလက်ရှာဖွေခွင့်၊ ထိုအချက်အလက်ကိုလက်ခံခွင့်၊ ဆန္ဒရှိရာမည်သည့်ကြားခံပစ္စည်းမဆိုအသုံးပြု၍ ဆက်သွယ်ပြောဆိုခွင့်တို့ ပါဝင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေအောက်တွင် WHRD များသည် မတရားမှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အမြင်ဖွင့်ပညာပေးရန်လည်း ကောင်း၊ ၎င်းတို့ထင်မြင်ယူဆချက်များကို အများကြားသိစေရန်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများကို လွှမ်းမိုးမှုပြုလုပ်ရန်လည်းကောင်း ၎င်းတို့စိတ်ထဲရှိရာကို မီဒီယာမှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ၊ အွန်လိုင်းပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲများတွင်ဖြစ်စေ ပြောဆိုခွင့်ရှိသည်။

လူသားတိုင်း လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ယူဆခွင့်နှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ရှိသည်။ ဤအခွင့်အရေးတွင် မိမိထင်မြင်ယူဆချက်များကို အနှောင့်အယှက်မရှိ စွဲကိုင်ခွင့်၊ အကြံဉာဏ်များ၊ သတင်းအချက်အလက်များကို မည်သည့်နယ်မြေအပိုင်းအခြားအတွင်း ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်ကြားခံပစ္စည်းမဆိုအသုံးပြု၍ ရှာဖွေ၊ လက်ခံ၊ ဆက်သွယ် ပြောဆိုခွင့်များ ပါဝင်သည်။

- အပိုဒ်(၁၉)

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည်။

- WHRD များသည် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းမရှိစေပဲ အမျိုးသားများနည်းတူ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် တန်းတူရှိသည်။ မည်သည့်အခွင့်အရေးကိုမဆို တန်းတူကျင့်သုံးနိုင်ခြင်းအား ထိခိုက်စေသော ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊ ချန်လှပ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ခြင်းသည် “ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း” ဖြစ်သည်။
- လူနည်းစုဝင် WHRD များအပါအဝင် WHRD များ၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ သမိုင်းအစဉ်အလာ၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုရှုထောင့်များကို အခြေခံ၍ မည်သည့်အခါမှ ကန့်သတ်မှုများ ပြုလုပ်၍မရပါ။
- WHRDများ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ကျင့်သုံးခြင်း မပြုလုပ်နိုင်အောင် တားဆီးထားသည့် မည်သည့်ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုမျိုးကိုမဆို အစိုးရက ပိတ်ပင်ရမည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အားပေးသောဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်

Freedom of expression

The right to freedom of expression is guaranteed in international law under Article 19 of both the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), and the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR). This guarantee is made regardless of sex.¹⁰ Myanmar's Constitution guarantees the right to freedom of expression under Article 354, and the Myanmar government committed to the international community 30 years ago that any discrimination on the grounds of sex should be prohibited.¹¹

Freedom of expression includes the right to seek information, to receive that information, and to impart information in any medium of choice. This means that under international law, WHRDs have the right to speak their minds through the media, online and in protests, to raise awareness of injustice and discrimination, and to make sure that their opinions are listened to and influence decision-making.

Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.

- Article 19 of the Universal Declaration of Human Rights

International law says that:

- WHRDs have a right to freedom of expression on an equal basis to men and without discrimination.¹² “Discrimination” is any distinction, exclusion or restriction which impairs the equal exercise of any right.¹³
- WHRDs' right to freedom of expression can never be restricted based on discriminatory traditional, historical, religious, or cultural attitudes,¹⁴ including those of minorities.¹⁵

WHRD များက ထိုဥပဒေများအား စိန်ခေါ်နိုင်အောင် ပံ့ပိုးမှုပေးခြင်း တို့ပါဝင်သည်။

- WHRD များ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ကျင့်သုံးခြင်း မပြုလုပ်နိုင်အောင် တားဆီးထားသော အခြားသူများကို တားဆီးရမည်။ ထိုသို့ တားဆီးရာတွင် ထိုသဘောထားအမြင်များ ပြောင်းလဲအောင် ကြိုးစားရမည်။ မီဒီယာနှင့် ပညာရေးစနစ်ကလည်း ထိုသဘောထားအမြင်များကို စိန်ခေါ်မှု ပြုလုပ်လာအောင် အစိုးရက ဆောင်ရွက်ရမည်။

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက WHRD များ၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးခြင်းသည် အမျိုးသမီးများအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ အားလုံးအတွက် အရေးကြီးသည်။ အစိုးရနှင့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း နှစ်ရပ်လုံးသည် ကျား/မ နှင့်သက်ဆိုင်သည့် မည်သည့်ပြဿနာရှိနေသည်ကို သိရှိထားရန်လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ထိုပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့်တန်းတူရေး စသည့်အခြားအခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးနိုင်ရန် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။

- Governments must ban any discrimination that prevents WHRDs from exercising their right to freedom of expression.¹⁶ This includes changing laws and policies that support discrimination,¹⁷ and supporting WHRDs to challenge it.¹⁸
- Governments must actively stop others preventing WHRDs from exercising their right to freedom of expression,¹⁹ including by trying to change such mind-sets.²⁰ Governments must also ensure the media and education systems challenge such mind-sets too.²¹

It is important for everyone - not only women - that the Myanmar government protects WHRDs' right to freedom of expression. Both government and society need to know what gender-related problems exist so that they can be fixed. Freedom of expression is therefore crucial for ensuring that women can exercise their other rights such as to health, education, and equality.

WHRDများနှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ

WHRD များသည် မကြာခဏဖြစ်စေ၊ စနစ်တကျပြုလုပ်ထားသော ပုံစံဖြင့်ဖြစ်စေ ကျူးလွန်သော ကျား/မအပေါ်အခြေခံသည့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ချိုးဖောက်မှုများ ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ WHRD များသည် ၎င်းတို့၏ လိင်စိတ်ခံယူမှုကြောင့် ကန့်သတ်မှုများကြုံတွေ့ နေရပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် မကြာခဏဆိုသလို လစ်လျူရှုခြင်းခံရပြီး ၎င်းတို့၏အကျိုးကို ကာကွယ်ရန် ဖြစ်စေ၊ အမြင်များကိုကိုယ်စားပြုတင်ပြနိုင်ရန်ဖြစ်စေ အမျိုးသားများအပေါ် အဓိအမှီပြုနေရသည်။

နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် WHRDများကို ပံ့ပိုးမှုပြုလုပ်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကဖန်တီးထားသော အကြောက်တရားလွှမ်းမိုးသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို အဆုံးသတ်ရန်လည်းကောင်း တာဝန်ရှိသည်။ ထိုပတ်ဝန်းကျင်သည် အမျိုးသမီးများ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် မကျင့်သုံးရအောင် တွန်းအားပေးနေပြီး၊ ထိုအကြောက်တရားလွှမ်းမိုးသည့်အခြေအနေသည် အထူးသဖြင့် အွန်လိုင်းပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ ပုံသေသတ်မှတ်သည့်အလေ့အထများတွင်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးငယ်များပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ မြင့်တက်လာသော အပြစ်ပေးခံရခြင်းမှကင်းလွတ်ခွင့်တွင်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းတွင်လည်းကောင်း ထင်သာမြင်သာရှိသည်။

International standards for WHRDs

WHRDs face the risk of regular and systematic gender-based violations of their right to freedom of expression.²² WHRDs face restrictions because of their gender,²³ are often invisible in decision-making,²⁴ and are left reliant on men to represent their views and protect their interests.²⁵

Under international standards, the Myanmar government has a responsibility to both support WHRDs,²⁶ and end the atmosphere of fear created by discriminatory customs and culture,²⁷ that dissuades women from exercising their right to freedom of expression.²⁸ This atmosphere of fear is particularly clear online,²⁹ in stereotypes,³⁰ for girls,³¹ in elevated levels of impunity, and in peace-building.³²

WHRDများ၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အာမခံချက်ပေးရန် မြန်မာအစိုးရတွင် တိတိကျကျသတ်မှတ်ထားသည့် တာဝန်များရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် WHRD များ၏ အသံကို ကာကွယ်ပေးခြင်း။
- ပညာရှင်အဆင့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ၊ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများနှင့် ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အရပ်ဘက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းတွင် WHRD များ၏ အသံကို ကာကွယ်ပေးခြင်း။
- ကျေးလက်ဒေသရှိ WHRD များအပါအဝင် လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဘဝများတွင် WHRD များအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအား အဆုံးသတ်ခြင်း။
- လုပ်ငန်းခွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအနှောင့်ယှက်ခံရခြင်းများမှ WHRD များကို အကာကွယ်ပေးခြင်း၊ နှင့် WHRD များ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းကိုတားဆီးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
- အချုပ်ကျခံနေရသော WHRD များကို အမျိုးသားများနှင့် ခွဲထားခြင်း။
- အချုပ်ကျခံနေရသော WHRD များကို အမျိုးသမီးများဖြင့် သာစောင့်ကြပ်စေခြင်း။
- WHRD များအပေါ် သွားလာမှုကန့်သတ်မှုများ ရုပ်တန့်ခြင်း။
- WHRD များ၏ မိမိကိုးကွယ်သည့်ဘာသာအား လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အာမခံချက်ပေးခြင်း။
- WHRD များ၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုအပေါ် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်းအား ရုပ်တန့်ခြင်း။

The Myanmar government has a number of specific responsibilities to guarantee WHRDs' right to freedom of expression. They include:

- Protecting WHRDs' voices in political decision-making.³³
- Protecting WHRDs' voices in civil society,³⁴ including in professional associations, women's organisations, trade unions, and community-based organisations.³⁵
- Ending discrimination against WHRDs in social and cultural life,³⁶ including WHRDs in rural areas.³⁷
- Protecting WHRDs in the workplace from sexual harassment,³⁸ and refraining from obstructing WHRDs' access to healthcare.³⁹
- Separating WHRDs from men when they are in detention.⁴⁰
- Guarding WHRDs that are in detention only by women.⁴¹
- Stopping restrictions on WHRDs' right to movement.⁴²
- Guarantying WHRDs' right to express their religion.⁴³
- Stopping any regulation of WHRDs' clothing.⁴⁴

ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုများ

- Gender-based violence

အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ WHRD များသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးသောအခါ အများလက်ခံထားသော လူမှု-ယဉ်ကျေးမှုစံသတ်မှတ်ချက်များကို စိန်ခေါ်သည်ဟု ရှုမြင်ခံရသောကြောင့် မကြာခဏ ရန်လိုခံရလေ့ ရှိသည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များတွင် ရိုးရာဓလေ့များ၊ ထင်မြင်ချက်များ၊ မိန်းမသဘာဝအပေါ်ပုံသေသတ်မှတ်ခြင်းများနှင့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းရှိ အမျိုးသမီးများ၏ရပ်တည်မှု အခြေအနေများနှင့် အခန်းကဏ္ဍများ ပါဝင်သည်။

WHRD များကို ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်စေ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်စေ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်စေ ထိခိုက်မှု သို့မဟုတ် နာကျင်မှုဖြစ်စေ သော သို့မဟုတ် ဖြစ်စေနိုင်ခြေများသော မည်သည့်ရန်လိုမှု ကိုမဆို ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှု (GBV) ဟုခေါ်သည်။ GBV ဆိုသည်မှာ WHRD တစ်ဦးအနေဖြင့် အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပစ်မှတ်ထားခံရသောအကြမ်းဖက်မှုပုံစံ သို့မဟုတ် WHRD များအပေါ် အဆများစွာ ပိုမိုသက်ရောက်မှုရှိသော မတူညီသည့်အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအကြမ်းဖက်မှု များတွင် GBV ကျူးလွန်ရန် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အကြပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် လွတ်လပ်မှုအား တရားလက်လွတ်ကန့်သတ်ခံရခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ GBV သည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဘဝတွင်ဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးပြင်ပဘဝတွင်ဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများအားလုံးသည် မည်သည့်အလုပ်လုပ်ကိုင်သည်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် မည်သည့်အရာများထုတ်ဖော် ပြောဆိုသည်ဖြစ်စေ ပုံစံတစ်မျိုးသော GBV များ ကြုံတွေ့နိုင် သည်။ GBV ကို အမျိုးသမီးများ၏ နေအိမ်များ၊ ရပ်ရွာလူထု အတွင်းနှင့် အစိုးရအစိတ်အပိုင်းများတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ကျူးလွန်သူများတွင် အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ၊ လုံခြုံရေးဝန်ထမ်းများ၊ အလုပ်ရှင်များ၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများအပြင် ရပ်ရွာအတွင်း နေထိုင်သူများနှင့် မိသားစုဝင်များ ပါဝင်သည်။ အမျိုးသမီးများ သည် အပြစ်တရား၊ အရှက်တရားနှင့် အကြောက်တရား ခံစားရသောကြောင့် တရားဝင်တုန့်ပြန် အရေးယူခြင်း ပြုလုပ်ခဲသည်။ ထို့ပြင် မီဒီယာများကလည်း ထိုအကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်ဖော်ပြခဲသည်။ GBV အတွက် အပြစ်အရေးယူခံရခြင်းမှကင်းလွတ်မှု မြင့်မားနေပြီး သီးသန့်ဥပဒေများ မရှိပေ။

“[မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ GBV ဟာ] လူမှုရေးအရ တရားဝင်ဖြစ်နေတဲ့အပြင် နှုတ်ဆိတ်တဲ့အလေ့အထနဲ့ အပြစ်ပေးအရေးယူခံရခြင်းကကင်းလွတ်တဲ့ အလေ့အထလည်း ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။”

- ကုလသမဂ္ဂ၊ CEDAW ကော်မတီ

Women human rights defenders (WHRDs) often face hostility when exercising their right to freedom of expression because they are perceived as challenging accepted socio-cultural norms. These include traditions, perceptions and stereotypes about femininity, and the role and status of women in society.⁴⁵

Any hostility that results in, or is likely to result in, physical, sexual, or psychological harm or suffering to WHRDs is called gender-based violence (GBV).⁴⁶ GBV is a form of discriminatory violence that is directed against a WHRD because she is a woman or that affects WHRDs disproportionately.⁴⁷ This includes threats of GBV, coercion, and arbitrary deprivations of liberty. GBV can occur in public or in private life.

All women in Myanmar risk some form of GBV regardless of their work or what they express.⁴⁸ GBV is found in women's homes,⁴⁹ in the community,⁵⁰ and in government spaces.⁵¹ Perpetrators include public officials, security services, employers, colleagues, as well as community and family members.⁵² Women rarely take formal action,⁵³ due to feelings of guilt, shame, and fear,⁵⁴ and the media rarely reports on it.⁵⁵ Impunity for GBV is high,⁵⁶ and no specific laws exist.⁵⁷

“[GBV in Myanmar is] socially legitimised and accompanied by a culture of silence and impunity.”

- United Nations, CEDAW Committee⁵⁸

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ကျင့်သုံးသောအခါ WHRD များသည် ပိုမိုကြီးမားသော ဖြစ်နိုင်ခြေ GBV အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့ နေကြောင်း FEM မှလေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ WHRD များအပေါ် ကျူးလွန်သော GBV များတွင်အောက်ပါအချက်များပါဝင်လေ့ရှိသည်။

- ရိုးရာဓလေ့အရဖြစ်သော၊ ခွဲခြားမှုရှိသော လူမှုရေးစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အာဏာသက်ရောက်မှုပုံစံများကို စိန်ခေါ်ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်အောင် တွန်းပို့ခြင်း။
- လိင်သဘာဝ အစိတ်အပိုင်းများ - WHRD များ၏ခန္ဓာကိုယ် အပေါ်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့ ခန္ဓာကိုယ်က ကိုယ်စားပြုသော လိင်မှုရေးရာ ကိစ္စများအပေါ်ဖြစ်စေ ရိုင်းပြခြင်း။
- အရှက်တရား၊ ဂုဏ်သိမ်ငယ်မှုနှင့် လှောင်ပြောင်မှု ခံစားရအောင် ဖန်တီးခြင်းဖြင့် WHRD များ၏ အရည်အသွေး၊ ဖြောင့်မတ်မှုနှင့် စရိုက်လက္ခဏာအပေါ် အများသံသယဝင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း။
- WHRD များ အထီးကျန်မှု၊ အကာအကွယ်မဲ့မှု၊ ခွန်အားမဲ့မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မဲ့မှု ခံစားရအောင် တွန်းပို့ခြင်း။
- WHRD များ၏ မိသားစုနှင့် ရပ်ရွာလူထုက ၎င်းတို့အပေါ် ထောက်ခံမှု ဆက်လက်မပြုလုပ်တော့ဘဲ၊ ထိုအစား ရှုပ်ချခြင်း၊ ပစ်ပယ်ခြင်းပြုလုပ်လာအောင် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အရှက်တရားနှင့် ဂုဏ်သိမ်ငယ်မှုလွှမ်းမိုးအောင် ဖန်တီးခြင်း။
- ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဖုံးကွယ်သော သို့မဟုတ် လစ်လျူရှုသော မူဝါဒများနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများသည် ကျား/မခွဲခြားသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိဟု ပြောဆိုခြင်း။ ဥပမာ အမျိုးသား ရဲဝန်ထမ်းများ၏ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်မှုကို ခံရသည့်အခါ အမျိုးသမီး HRD များသာ ၎င်းတို့၏မိသားစုနှင့် ရပ်ရွာလူထု ထံမှ နောက်ဆက်တွဲလူမှုရေး ဂယက်များကို ရင်ဆိုင်ကြရသည်။

FEM has discovered that WHRDs face a heightened risk of GBV when exercising their right to freedom of expression. GBV against WHRDs often involves:

- Attempts to dissuade WHRDs from challenging traditional and discriminatory social norms and power structures.
- Elements of a sexual nature, including disrespect for WHRDs' bodies and the sexuality that their bodies represent.
- Casting doubts on WHRDs' credibility, integrity and character by instilling notions of shame, dishonour, and humiliation.
- Promoting feelings of isolation, vulnerability, powerlessness, and disempowerment in the WHRDs.
- Instilling notions of shame and dishonour with the intention of provoking a WHRD's family and community to withdraw support and instead stigmatise and ostracise them.
- Claims that policies and practices which cover up or ignore discrimination are “gender-blind”. For example, only women HRDs face social repercussions from their family and community when being detained by men police officers.

မတူညီသော GBV အမျိုးအစား ခုနှစ်ခု

FEM ၏သုတေသနအရ မြန်မာနိုင်ငံရှိ WHRD များသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးသောအခါ ကွဲပြားသော်လည်း ချိတ်ဆက်မှုရှိကြသော GBV အမျိုးအစားခုနှစ်ခု၏ အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်ကို တွေ့ရသည်။

အသက်၊ ခန္ဓာနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေသော GBV

WHRD များသည် မုဒိန်းပြုကျင့်ခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာစစ်ကားခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းပြင်ဆင်ဖြတ်တောက်ခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရည်ညွှန်းမှုရှိသည့် အခြားအရှက်ရဖွယ် အလေ့အထများကို ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည်။ WHRD များသည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အွန်လိုင်းပြင်ပတွင်လည်းကောင်း စိတ်ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်စေသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှောင့်ယှက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည်။ WHRD များ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကိုထိခိုက်စေသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုက်ခိုက်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်သည် WHRD များ၏ စိတ်အပေါ် သက်ရောက်မှု အလွန်အမြစ်တွယ်စေရာ ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိရှိဖြစ်စေကာမူ သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်နိုင်ခြေသည် အနည်းဆုံးဖြစ်စေကာမူ WHRD များ၏

Seven distinct types of GBV

FEM's research has found that WHRDs in Myanmar risk seven distinct but interrelated types of GBV when exercising their right to freedom of expression.⁵⁹

GBV against life, bodily and mental integrity

WHRDs risk rape, sexual assault, the mutilation of their bodies, and other humiliating practices with sexual connotations. WHRDs' risk sexual harassment attacks on their mental integrity online and offline. The risk of sexual attacks on WHRDs' bodily integrity is so ingrained into WHRDs' psyche that the mere possibility or the slightest implied threat is a powerful and effective attack on WHRDs' mental integrity.

စိတ်ကျန်းမာရေးအပေါ် ပြင်းထန်သော၊ ထိရောက်သော တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်စေသည်။

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာလွတ်လပ်ခွင့်ကို ထိခိုက်စေသော GBV

WHRD များသည် တစ်ဦးထဲဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခံရနိုင်သည့်အပြင် နိုင်ငံ တော်လှုံခြုံရေး အမျိုးသားဝန်ထမ်းများချဉ်းသက်သက်၏ ဖမ်းဆီးချုပ် နှောင်ခြင်းလည်း ခံရနိုင်သည်။ WHRD များသည် စိတ်ရောဂါကုသရေး အဆောက်အအုံများတွင် ချုပ်နှောင်ခံရ နိုင်သည်။

တစ်ကိုယ်ရေဘဝနှင့်ဂုဏ်သိက္ခာကိုထိခိုက်စေသော GBV

WHRD များသည် ၎င်းတို့၏လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဂုဏ်သိက္ခာကို ရည်ရွယ် ချက်ရှိရှိ စော်ကားမှုများကြောင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစု များနှင့် ရပ်ရွာလူထု များကြားရှေ့တွင် အရှက်ခွဲခံရနိုင်သည်။ WHRD များကို ထိခိုက်စေရန် ရည်ရွယ်သည့် သိသာသောသတင်းမှား လွှင့်ခြင်း၊ ဥပမာ ပြန်လည်ပြု ပြင်ထားသော လိင်သရုပ်ဖော် ဓါတ်ပုံများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအတွင်းရေးခါတ် ပုံများ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့်အတူ ငွေညှစ်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်တောင်းယူခြင်း များ ပါဝင်နိုင်သည်။ WHRD များသည် “မိန်းမပျက်များ” “စရိတ္တပျက် ပြားနေသော မိန်းမများ” “ယောက်ျားများအပေါ် မုန်းတီးသူများ” “အစွန်းရောက်များ” “ပြည့်တန်ဆာများ” “အမျိုးသမီးချင်းချစ်ကြိုက် သူများ” “ဗုဒ္ဓဘာသာဆန့်ကျင်သူများ” “အနှောက်တိုင်း ဆန်သူများ” “မြန်မာနိုင်ငံကိုအရှက်ရစေသူများ” အဖြစ် ခေါင်းစဉ်တပ်ခံရပြီး လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာလိစာသ်သူများအဖြစ် ပုံဖော်ခံရနိုင်သည်။ သားသမီးရှိသော WHRD များသည် မိသားစုနှင့်မဆိုင်သောအရာများကိုသာ စိတ်ဝင်စား သည့် “မိခင်ဆိုးများ” အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလွတ်လပ်မှုကိုထိခိုက်စေသော GBV နှင့် ပုဂ္ဂလိက ချစ်မှုရေးရာဘဝနှင့်ဆိုင်သော ချိုးဖောက်မှုများ

WHRD များသည် အင်တာနက်အွန်လိုင်းနှင့် အွန်လိုင်းပြင်ပ စောင့် ကြည့်မှုများကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလွတ်လပ်မှုဆုံးရှုံးခြင်း ကြုံရနိုင်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ရဲများအနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ သာမန်ဖောက်ထွင်းမှု ပုံစံမျိုးအဖြစ်ပုံဖော်၍ဖြစ်စေ အိမ်နှင့်ရုံးအား ဝင်ရောက်စီးနင်းခြင်းတို့ အပြင် မိုဘိုင်းဖုန်းလုယက်ခိုးယူခြင်း၊ အွန်လိုင်းပေါ်မှတစ်ဆင့် ခြိမ်း ခြောက်စော်ကားခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်နှိုက်ယူခြင်းနှင့် အွန်လိုင်း ပေါ်ရှိအချက်အလက်များကို ဖောက်ထွင်းခိုးယူခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ထိုကျူးလွန်သူများသည် များသောအားဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ငွေညှစ် ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်ဖြန့်ဝေခြင်းပြုလုပ်ရန် အတွင်းရေးဆန်သော သို့မဟုတ် လိင်မှုဆန်သောပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များ၊ ဓါတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယိုများကို ရယူရန်ရည်ရွယ်သည်။

ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုကျူးလွန်သော GBV

အမျိုးသားအများစု၏ အကျိုးမျှော်ကိုးမှုသာ လွှမ်းမိုးနေသောစနစ် အောက်တွင် WHRD များသည် အရေးယူခံရခြင်း သို့မဟုတ် အခြား သော တရားရေးအနှောင့်အယှက်များ ကြုံရနိုင်သည်။ ဥပဒေပြုရာတွင် လွှတ်တော်အမတ်များထံမှ ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်ရာ တွင် ရဲများ၊ တရားရေးအာဏာပိုင်များနှင့် ဝန်ထမ်းများထံမှဖြစ်စေ၊ ဥပဒေအား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် တရားသူကြီးများထံမှဖြစ်စေ ခြိမ်း

GBV against physical and psychological liberty

WHRDs risk being detained alone and by only male members of the state security services. WHRDs risk being incarcerated in psychiatric institutions.

GBV against personhood and reputations

WHRDs risk being shamed in front of their families and communities by deliberate smears against their sexual integrity. This can include distribution of knowingly false information intended to harm the WHRDs, such as doctored imagery of a sexual or intimate nature, sometimes followed by blackmail or extortion. WHRDs also risk “sexuality-baiting” by being labelled as “bad women”, “women of low morality”, “man-haters”, “extremists”, “prostitutes”, “lesbians”, “anti-Buddhist”, “Western”, or “shaming Myanmar”. WHRDs with children are branded as “bad mothers” for having interests outside the family.

GBV against privacy and violations involving personal relationships

WHRDs risk their privacy being invaded through online and offline surveillance. This includes home and office raids, either by the police or staged as common burglary, as well as mobile phone robbery, cyber-stalking, phishing, and hacking. The perpetrators’ intention is often to extract WHRDs’ personal information, photos, and videos of an intimate or sexual nature with which to threaten, blackmail or distribute.

GBV using legal provisions and practices

WHRDs risk being prosecuted or facing other forms of legal harassment in a system dominated by patriarchal interests. Risks come from MPs in the creation of the law, from police, prosecutors, and officials in implementation of the law, and from judges in the interpretation of the law. Problematic legal provisions include those covering sexual relationships, marital choices, prohibited areas, and dress that they must or must not wear. So-called legal “protections” for WHRDs emphasise surveillance and control, rather than empowerment.

ခြောက်မှုများ ကြုံတွေ့ရနိုင်သည်။ ပြဿနာဖြစ်စေသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် လိင်မှုဘဝ၊ အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးချယ်မှု၊ ကန့်သတ်နယ်မြေများ၊ ဝတ်စုံရသော သို့မဟုတ် မရသော အဝတ်အစားများနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါဝင်သည်။ WHRD များအား တရားဥပဒေအရ "အကာအကွယ်ပေးခြင်း" ဟုဆိုသော်လည်း အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းထက် စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်းများကို အသားပေးဖော်ပြထားသည်။

WHRD များသည် ပိုမိုပစ်ပယ်ခံရလာသောအခါ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့်ဆက်ဆံရာ၌ အတွေ့အကြုံ သို့မဟုတ် ရုံးသုံးဘာသာစကားတက်ကျွမ်းမှု နည်းပါးသောကြောင့် အခက်အခဲကြုံတွေ့ရနိုင်သည်။ WHRD များသည် ၎င်းတို့အနေဖြင့် HRDs အမှန်တကယ် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိမရှိ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိမရှိ၊ ကျော်ကြားမှုအတွက် အဆင်သင့်ဖြစ်၊ မဖြစ် ဥပဒေကြောင်းအရ မေးခွန်းထုတ်ခံရနိုင်သည်။

အဖွဲ့အစည်း၊ စုဝေးခြင်းနှင့် သွားလာခြင်းကို ထိခိုက်သော GBV

WHRD များသည် မိမိနေအိမ်မှထွက်ခွာခြင်း၊ တစ်ဦးထဲခရီးသွားခြင်း၊ အမျိုးသားများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် လူမှုစုံသတ်မှတ်ချက်များကို ဆန့်ကျင်အလုပ်လုပ်နေသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသည်။ ၎င်းတို့သည် အိမ်မှကွာဝေးမှုများ လစ်လျူရှုပြီး လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ်အတွင်းသို့ မိမိဆန္ဒ အလျောက် မိမိကိုယ်ကိုတွန်းပို့နေသူများဟု စွပ်စွဲခံရသည်။ WHRD များသည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်အပေါ်ဖြစ်စေ၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲများကဲ့သို့သော စုပေါင်းလှုပ်ရှားမှုများတွင် ဦးဆောင်ရန် သို့မဟုတ် ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် အခွင့်အလမ်းအပေါ် ဖြစ်စေ မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာလူထု၏ ကန့်သတ်မှုများ ကြုံတွေ့ရသည်။ ပိုမိုပစ်ပယ်ခံရသော WHRD များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရုပ်ထွေးသော ဗျူရိုကရေစီစနစ် အတွင်းတွင် အဖွဲ့အစည်းများတည်ထောင်၍လည်ပတ်ရန် အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတနှင့် စွမ်းရည်မရှိ သောကြောင့်လည်း အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ရနိုင်သည်။

အရေးယူခံရခြင်းမှကင်းလွတ်ခွင့်နှင့် GBV အပေါ် အသိအမှတ်ပြု မှုမရှိခြင်း

WHRD များ၏ လုပ်ငန်းများကို ပုံမှန်မဟုတ်သည့် လူမှုရေးအရလက်မခံနိုင်သောအလုပ်ဟု သတ်မှတ်သဖြင့် WHRD များအပေါ် ကျူးလွန်သော GBV များကို အထူးသဖြင့် အိမ်တွင်းဖြစ်ပွားမှုအား ၎င်းတို့နှင့်ထိုက်တန်သည့် သာမန်လူမှုရေးအရလက်ခံနိုင်သော အကျိုးဆက်အဖြစ်ရှုမြင်ကြသည်။ GBV ဆိုသည်မှာ လူမှုရေးစုံသတ်မှတ်ချက်များကို ချိုးဖောက်မှုအတွက် ထိုက်သင့်သောပြစ်ဒဏ်ဟု လူအသိုင်းအဝိုင်းက ရှုမြင်နေကြရာ ကျူးလွန်မှုအတွက်အပြစ်ပေးခံရခြင်းမှကင်းလွတ်မှု ပိုမိုမြင့်တက်လာနေသည်ကို WHRD များရင်ဆိုင်ကြရသည်။ ၎င်းအစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် လူအသိုင်းအဝိုင်းကလည်း ထိုနည်းတူ GBV ကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ဦးစားပေးအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသောကြောင့် WHRD များသည် လစ်လျူရှုခံရခြင်း၊ အပြစ်တင်ခံရခြင်း၊ ၎င်းတို့၏စွပ်စွဲချက်များကို ယုံကြည်မှုမရှိခြင်းကြုံရနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် ကျူးလွန်သူက အစိုးရနှင့်အချိတ်အဆက်ရှိသည့်အခါတွင် ထိုဖြစ်စဉ်မျိုး ကြုံတွေ့ရသည်။ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကို ပြစ်မှုမြောက်စေရန် လွှတ်တော်အတွင်း ကြိုးပမ်းမှုများသည် နှစ်များစွာကြာသည့်တိုင် အခက်အခဲများဖြင့် ရုန်းကန်နေရဆဲ ဖြစ်သည်။

More marginalised WHRDs sometimes risk problems due to their comparative lack of experience or official language skills with which to interact with public officials. WHRDs face legal questions over whether they can really be HRDs, whether they have the autonomy to work, and whether they are prepared for public visibility.

GBV against association, assembly, and movement

WHRDs are regarded as working against social norms by going outside the private home, travelling alone, and interacting with men. They are accused of voluntarily placing themselves at risk of sexual violence, while at the same time ignoring their domestic duties. WHRDs face the risk from their families and community of restrictions on their freedom of movement and on their opportunity to take part in or lead public activities such as protests. More marginalised WHRDs also face risks due to a lack of experience, knowledge, and ability to create and run organisations within Myanmar's complex bureaucracy.

Impunity and non-recognition of GBV

GBV is considered, particularly within a private domestic space, as a normal and socially-acceptable consequence of WHRDs' abnormal and socially-unacceptable work. WHRDs risk elevated levels of impunity for GBV as society often regards GBV as an acceptable punishment for breaking social norms. WHRDs risk being ignored, victim-blamed, and their allegations disbelieved due to police, public officials', and community indifference to recognise or prioritise GBV.⁶⁰ This is particularly the case when the perpetrators are linked to the government. Attempts to criminalise violence against women have floundered in parliament for years.

WHRDများအပေါ်ကျူးလွန်သောGBV များ တိုးပွားလာစေသည့်အကြောင်းတရားများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် WHRD များ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးသောအခါ အကြောင်းတရားသုံးခုသည် GBV ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို ပိုမိုမြင့်မားအောင် သို့မဟုတ် ပိုမိုပြင်းထန်အောင် ပြုလုပ်နေသည်။

မဟာဖိုဝါဒ

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး စနစ်များတွင် နက်ရှိုင်းစွာအမြစ်တွယ် လွှမ်းမိုးနေသော မဟာဖိုဝါဒ အယူအဆများကြောင့် WHRD များ GBV ကြုံတွေ့နိုင်သော အန္တရာယ် ပိုမိုမြင့်မားစေသည်။ WHRD များ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဘဝများအတွက် လွတ်လပ်စွာဆုံးဖြတ်ခွင့်အပေါ် ချမှတ်ထားသော ကန့်သတ်မှုများတွင် ဖိုဝါဒကြီးစိုးရေး အယူအဆများ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ကျင့်သုံးသော WHRD များသည် မဟာဖိုဝါဒအယူအဆများကို ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ လူမှုရေးစံသတ်မှတ်ချက်များကို လစ်လျူရှုခြင်း၊ “ရိုးရာဓလေ့တန်ဖိုး” ဟူသည်များကို မှေးမှိန်စေခြင်း ပြုလုပ်နေသူများအဖြစ် မကြာခဏဆိုသလို ရှုမြင်ခံရသည်။ ငယ်ရွယ်သော WHRD များသည် “ကိုယ့်နေရာကိုယ်သိ” သင့်သည့် “ဒေါသထွက်နေသောမိန်းမငယ်များ” အဖြစ် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ အမည်တပ်ခြင်းခံရနိုင်သည်။ WHRD များသည် အမျိုးသားမရှိသောကမ္ဘာတစ်ခုကို အလိုရှိကြသည်။ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများအား ၎င်းတို့၏ မိသားစုများကို ပြန်လည်ကလန်က ဆန့်ကျင်တတ်လာအောင် ပြောင်းလဲပေးလိုကြသည် ဟူသောအချက်မှာ အများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံထားသည့် လွှဲမှားသောအယူအဆတစ်ခုဖြစ်သည်။

WHRD များ ကြုံလာနိုင်သည့် အန္တရာယ်များကို ကျော်လွှားနိုင် အောင် ပံ့ပိုးကူညီရမည့်အစား အလုပ်မလုပ်နိုင်အောင် သို့မဟုတ် မသွားလာနိုင်အောင် တားဆီးထားသော “အကာအကွယ်ပေးမှု” ပုံစံတစ်မျိုးသည် လည်း ဖိုဝါဒကြီးစိုးရေး ယုံကြည်မှုများတွင် ဦးစား ပေးအဖြစ်ပါဝင်သည်။

စစ်ဘောင်သွင်းခြင်း

စစ်မှုရေးရာ တန်ဖိုးများ၊ အမူအကျင့်များနှင့် အဆောက်အအုံများကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အမြစ်တွယ်လာစေသော ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာမြင့်လာပြီဖြစ်သည့် ပဋိပက္ခနှင့် စစ်အစိုးရကြောင့် WHRD များ GBV ကြုံတွေ့နိုင်ခြေ ပိုမိုမြင့်မားသည်။ စစ်မှုပြုခြင်းများကြောင့် မည်သို့ပြုမူနေထိုင်ရမည်နှင့် မည်သို့ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရမည် ဟူသည်တို့အပါအဝင် WHRD များအတွက် အလွန် တရာမှ ကျား/မခွဲခြားသော စည်းမျဉ်းများ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။

စစ်ဘောင်သွင်းခြင်းကြောင့် WHRD များကို “သစ္စာဖောက်များ” အဖြစ် လည်းကောင်း စည်းကမ်းပြည့်ဝမှုနှင့် တည်ငြိမ်မှုအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုအဖြစ်လည်းကောင်း ရှုမြင်သောကြောင့် WHRD များကို ပစ်မှတ်ထား

Factors that increase GBV towards WHRDs

Three factors increase or aggravate WHRDs' risk of facing GBV when exercising their right to freedom of expression in Myanmar.

Patriarchy

The risk that WHRDs will experience GBV is increased by the deep-rooted dominance of patriarchal beliefs in social, economic, and political structures in Myanmar. Patriarchal beliefs can be seen in restrictions placed upon WHRDs' autonomy, particularly sexual autonomy, and upon their freedom to make decisions about their own lives.

WHRDs exercising their right to freedom of expression are often seen as challenging patriarchal beliefs, ignoring social norms, and undermining so-called “traditional values”. Young WHRDs risk being labelled “angry young women” who should “know their place” in society. A commonly-held misconception is that WHRDs want a world without men or want to turn women against their families.

Patriarchal beliefs also prioritise a type of “protection” that prevents WHRDs from working or moving around, rather than supporting them to overcome potential risks.

Militarisation

The risk that WHRDs will experience GBV is increased due to decades of conflict and military government that have engrained military values, behaviours, and institutions into Myanmar. Militarisation has resulted in highly gendered rules for WHRDs, including how they behave and how they express themselves.

Militarisation sees WHRDs as “traitors” and a threat to discipline and order, and requires that WHRDs are targeted, monitored, and profiled. Because violence is the military solution to any dispute, GBV has become a normalised form of interaction towards WHRDs. The

ရန်၊ စောင့်ကြည့်ရန်နှင့် ကိုယ်ရေးအချက် အလက်စုဆောင်းထားရှိရန် လိုအပ်ချက်အဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ အကြမ်းဖက်မှုသည် မည်သည့်အ ငြင်းပွားမှုအတွက်မဆို စစ်တပ်၏ ဖြေရှင်းနည်းဖြစ်သောကြောင့် GBV သည် WHRD များနှင့် သာမန် ထိတွေ့ဆက်ဆံသည့်ပုံစံ ဖြစ်လာသည်။ ပဋိပက္ခ ကာလတွင် GBV ကို WHRD များအား “အပြစ်ပေးရန်” နှင့် ၎င်းတို့၏ လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းများကို “အရှက်ခွဲရန်” အသုံးပြုသော ကြောင့် အထူးသဖြင့် ထိုကာလအတွင်း GBV ဖြစ်နိုင်သည့် အန္တရာယ် ပိုမိုမြင့်မားသည်။

စစ်ဘောင်သွင်းမှုပြုလုပ်ရာတွင် WHRD များ၏လွတ်လပ်မှုထက် ၎င်း တို့၏ လုံခြုံရေးကိုဦးစားပေးခြင်းဖြင့် WHRD များအား “ကာကွယ်ရန်” လိုအပ်ချက်အပေါ် ပိုမိုလုပ်ဆောင်သည်။

အစွန်းရောက်ဝါဒ

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဘာသာတိုင်းတွင်ရှိသော အစွန်းရောက်အုပ်စု များကြောင့် WHRD များသည် GBV ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အန္တရာယ် ပိုမိုမြင့်မားသည်။ အစွန်းရောက်များသည် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ အပေါ် အလွန်ရှေးရိုးစွဲသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုများ ပြုလုပ်လာကြ သည်။ ထိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုများက အမျိုးသမီးတိုင်းကို တဆင့်နိမ့်သူ များအဖြစ်ဖော်ပြပြီး၊ အမျိုးသမီးများကို နာခံတတ်သော၊ မိသားစု နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ဂုဏ်သရေအတွက် ပြယုဒဆန်သော အခန်း ကဏ္ဍတွင် ရှိရမည့်သူများအဖြစ် အသားပေးဖော်ပြသည်။

WHRD များကို ဘာသာရေးအစွန်းရောက်များက “ပျက်စီးနေသော” အမျိုးသမီးများ၊ ဇနီးမယားများ၊ သမီးများ သို့မဟုတ် ဘာသာရေး ယုံ ကြည်မှုမရှိသူများ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးချင်းချစ်ကြိုက်သူများ အဖြစ် မကောင်းဆိုးဝါးဖော်သွင်းကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် လိင် ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲနေထိုင်ဝတ်ဆင်ကြသော WHRD များသည် ၎င်းတို့၏ “ဘုန်း” ဆိုသည့် ပိုမိုကြီးမြတ်သည့် အမျိုးသားစွမ်းအားကို စွန့်လွှတ်၍ နိမ့်ကျသည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်ခွင့်နှင့် လဲလှယ်လိုက်သော ကြောင့် မကောင်းဆိုးဝါးဖော်သွင်းခံရသည်။ WHRD များ၏ တော်လှန်သော အမြင်များသည်လည်း ဘာသာရေးစော်ကားပြော ဆိုမှုနှင့် “အနောက် တိုင်း” အတွေးအခေါ်များကို ပုံတူကူးခြင်း အဖြစ်တံဆိပ်တပ်ခံရပြီး WHRD များကို ကိုလိုနီစနစ်နှင့် ချိတ်ဆက်ကြသည်။

risk of GBV is particularly heightened during conflicts when it is used to “punish” WHRDs and “shame” their communities.

Militarisation also emphasises the need to “protect” WHRDs from harm by prioritising security over WHRDs’ freedom.

Extremism

The risk that WHRDs will experience GBV is increased due to extremist groups within all religions in Myanmar. Extremists have promoted highly conservative religious interpretations that subordinate all women and emphasise women’s roles as servile and symbolic of family and society honour.

WHRDs are demonised by religious extremists as “bad” women, wives, or daughters, or as unbelievers or lesbians. Transgender WHRDs are particularly demonised for having given up their superior male power “Pone” in exchange for being an inferior female. WHRDs’ dissenting views are labelled as blasphemy and copying “Western” ideas, often linking WHRDs with colonialism.

အန္တရာယ်ထဲရှိ အများစု - Most at risk

FEM သည် ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များ သို့မဟုတ် မဟာဖိုဝါဒ အပေါ် ဆန့်ကျင်သော အလုပ်လုပ်သည့် WHRD များသည် GBV ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အန္တရာယ် ပိုမိုမြင့်မားကြောင်း FEMက လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ထိုသို့ ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များ သို့မဟုတ် ဖိုဝါဒ ကြီးစိုးမှုအား ဆန့်ကျင်ခြင်းကို WHRD များအနေဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာလုပ်သင့်သည့်သဘောဖြင့် “အကဲဆတ်လွန်းသော” သို့မဟုတ် “ထင်ပေါ်လွန်းသော” ကိစ္စများအဖြစ် သတ်မှတ်လေ့ရှိသည်။ ထိုအရာများ “အကဲဆတ်” နေခြင်းမှာ ကျား/မအပေါ်အခြေခံသော တာဝန်ခွဲဝေမှုများနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို တွန်းလှန်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မမျှတမှုအပေါ် အခြေခံသည့် အာဏာသက် ရောက်မှုစနစ်ကို မေးမှန်သွားစေနိုင်သည့် အလားအလာရှိသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ WHRD များကိုင်တွယ်ရန် “အကဲဆတ်မှု” အရှိဆုံး အကြောင်းအရာများမှာ

- လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှုနှင့်လိင်စိတ်ခံယူမှု (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အနိုင်ယူသော “လေ့များထုံးတမ်း” ကိုဆန့်ကျင်ရာတွင်)
- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ခြင်းအား ထိပ်တိုက် ဆန့်ကျင်ရာတွင်)
- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု (အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခအတွင်း အပြစ်ပေးခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်နေသည့် ကျူးလွန်သူများကို ဖော်ထုတ်ရာတွင်နှင့် အရှက်ရစေရာတွင်)
- ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု (အထူးသဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ကိုင်တွယ်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံသူများကို တာဝန်ခံမှုရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ အရေးကြီးမှုကို မြှင့်တင်ပေးရာတွင်)

FEM has discovered that WHRDs working on gender-related taboos or challenging patriarchal power face a heightened risk of GBV. Such gender-related taboos or challenges to patriarchal power are often labelled as too “sensitive” or “hot” with the implication that WHRDs should self-censor. These are “sensitive” because they have the potential to subvert gender roles and norms, undermining power structures based on discrimination and inequality. The most “sensitive” issues for WHRDs to work on include:

- Sexual orientation and gender identity, particularly in challenging “traditions” that subjugate women.
- Sexual and reproductive health, particularly in confronting control of women’s bodies.
- Sexual violence, particularly in naming-and-shaming perpetrators acting with impunity in conflicts.
- Women’s participation and leadership in decision-making, particularly in promoting the importance of tackling discrimination and holding perpetrators of discrimination accountable.

လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု နှင့် လိင်စိတ်ခံယူမှု

အမျိုးသမီးချင်းချစ်သူများ၊ လိင်နှစ်မျိုးလုံးစိတ်ဝင်စားသူများ၊ လိင်စိတ်ပြောင်းလဲနေထိုင်သူများ (LGBT) များ၏ အခွင့်အရေးအတွက် နှိုးဆော်မှုများပြုလုပ်နေသော WHRD များသည် ကြီးမားသော GBV များကို ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည်။ ထို LGBT WHRD များထဲတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်းနှင့် HIV/AIDs ကဲ့သို့သော ကျန်းမာရေးကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာပေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်နေသူများပါဝင်သည်။

အစိုးရနှင့်ဥပဒေမှလာသော ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်

မြန်မာနိုင်ငံတွ် စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် လိင်အပေါ်အခြေပြုသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို တားမြစ်ထားသည်။ သို့သော် လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု နှင့် လိင်စိတ်ခံယူမှုအပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို တိတိကျကျ တားမြစ်ထား ခြင်းမရှိပေ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံ

Sexual orientation and gender identity

WHRDs campaigning for the rights of lesbian, bisexual, and transgender people (LGBT) risk significant GBV. LGBT WHRDs include those challenging discrimination and raising awareness on a range of health issues such as HIV/AIDs.

Risk from the government and the law

Myanmar’s Constitution prohibits discrimination based on sex,⁶¹ but does not explicitly prohibit discrimination based on sexual orientation or gender identity.⁶²

မှု၊ အမုန်းစကား၊ ဆန့်ကျင်ဘက်လိင် သို့၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ သို့မဟုတ် လိင်ပြန်လည် ပြောင်းလဲသတ် မှတ်ခြင်း စသည့် အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သည့် ဥပဒေများမရှိပါ။

LGBT WHRD များသည် “ဓမ္မတာနှင့်ဆန့်ကျင်သည့်” လိင်ဆက်ဆံခြင်း၊ လိင်မှတစ်ဆင့်ကူးစက်သောရောဂါများ အဆင်အခြင်ခံ ပြန့်ပွားစေခြင်း၊ အများပြည်သူအနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေခြင်း၊ ရုပ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် နေဝင်မှနေထွက် အကြား ရုပ်ဖျက်သွားလာခြင်း၊ ညအချိန် မသင်္ကာဖွယ်ရာပြုမူခြင်းနှင့်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး သို့မဟုတ် အများပြည်သူ၏ ကိုယ်ကျင့်တရား ကို ပျက်ပျက်စီးခြင်း စသည့်စွတ်စွဲချက်အကြောင်း အရာများပါဝင်သည့် ဥပဒေပုဒ်မအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်းခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိသည်။

ရဲများအနေဖြင့် တရားဝင်ဥပဒေမူဘောင်များကို အသုံးပြု၍ LGBT WHRD များကို ဖိနှိပ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို ကန့်သတ်ရန် အစိုးရအာဏာပိုင်များက တောင်းဆိုသည်ကို ကြားရလေ့ရှိကြောင်း LGBT WHRD များကဆိုသည်။ LGBT WHRD များ ကြုံတွေ့ရသည့် အဖြစ်အများဆုံးသော ဥပဒေပုဒ်မဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှု တစ်ခုမှာ ရန်ကုန်ရဲအက်ဥပဒေ၊ သို့မဟုတ် အများအခေါ် “မှောင်ရိပ်ခိုမှုဥပဒေ” ဖြစ်သည်။ ထိုဥပဒေ သည် ရဲများအား ညအချိန် “မသင်္ကာဖွယ်” ပြုမူသူ မည်သူ့ကိုမဆို ဖမ်းဆီးနိုင်သည့် လွှဲကဲသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပေးထားသည်။ အသွင်ယူ ထားသော ရဲဝန်ထမ်းများက ဖမ်းဆီးရန် အဓိကခြိမ်းခြောက်မှု ပေးနေသူများဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုခြိမ်းခြောက်မှုများတွင် LGBT WHRD များကို နှုတ်ဆိုတိထိနေစေရန်ရည်ရွယ်ချက် ရဲများမှ နှုတ်ဖြင့် တော်ကားခြင်းများလည်း ပါဝင်ပြီး၊ ငွေ သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ လက်ပေးမှုဖြစ်အောင် အကြပ်ကိုင်ခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။

LGBT WHRD များ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း အလွန်အမင်း ဆက်လက်မပြုလုပ်အောင် ဖိအားပေးလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်သော်လည်းကောင်း၊ တိတ်တဆိတ်သော်လည်း ကောင်း၊ နည်းလမ်းနှစ်မျိုးလုံးဖြင့် အွန်လိုင်းတွင်ဖြစ်စေ၊ အွန်လိုင်း ပြင်ပတွင်ဖြစ်စေ စောင့်ကြည့်ခြင်း ပြုလုပ်ခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ ဥပမာ၊ LGBT များ ကြုံတွေ့ရသော အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ၎င်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အပြစ်ပေးခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပေါ်နေမှုကို မီးမောင်းထိုးတင်ပြရန် LGBT WHRD များက ပြုလုပ်သည့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများ၊ သက်ကြီးပူဇော်ပွဲများကို ရဲများက စိတ်ကြားခြင်းမရှိပဲ တက်ရောက်ကြသည်။ LGBT WHRD များသည် ၎င်းကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ ၎င်းတို့ပွဲသို့တက် ရောက်လာသူများဖြစ်စေ ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့စိတ်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ကြမည်ကို ရဲများကသိနေသည်။ WHRD အများစုသည် ပွဲတစ်ခုကျင်းပရန် လိုအပ်သော အစိုးရခွင့်ပြုချက် ရယူနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် LGBT WHRD များကို ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ၎င်းတို့ကျင်းပသောပွဲကို ဖျက်သိမ်းခြင်း ပြုလုပ်ရန် လွယ်ကူသည်။ မြို့နယ်အာဏာပိုင်များ ထံမှ ခွင့်ပြုချက်ရယူရန် တရားဝင်စာတင်ရာတွင် “နိုင်ငံရေးဆန် သော” လှုပ်ရှားမှုများ ပါဝင်ပါက အရေးယူခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပွဲစီစဉ်သူများက သဘောတူညီ ချက်ပေးရန် လိုအပ်သည်။

LGBT WHRD များသည် အမြဲတမ်းဆိုသလို အကြောင်းပြချက် သို့မဟုတ် ရှင်းလင်းချက်မရှိပဲ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း၊ လက်ထိပ်ခတ်ခြင်း၊ အများပြည်သူမမြင်နိုင်သည့် နေရာများသို့ ခေါ်ဆောင်ခြင်းခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ LGBT WHRD များသည် သီးသန့်ခွဲထားခံရသည်နှင့်တပြိုင်တည်း ရဲများ၏ အင်အားသုံး ကိုယ်ထိလက်ရောက်

Myanmar has no laws covering discrimination, hate speech, changing genders, or sex reassignment.

LGBT WHRDs risk being arrested and prosecuted,⁶³ under a range of different laws including: on “abnormal” sexual activity;⁶⁴ negligently spreading sexual diseases;⁶⁵ committing a public nuisance;⁶⁶ wearing a disguise or covering the face between sunset and sunrise;⁶⁷ acting suspiciously at night;⁶⁸ and negatively affecting the morality of an individual or society.⁶⁹

LGBT WHRDs report hearing regular demands from public officials for the police to use the legal framework to suppress LGBT WHRDs and restrict their freedom of movement.⁷⁰ One of the most common legal risks faced by LGBT WHRDs is the Rangoon Police Act, or so-called “Darkness Law”, which provides the police with extensive powers to arrest anyone thought to be acting “suspiciously” at night.⁷¹ Threats of arrest are often made by undercover police officers and accompanied by verbal harassment intended to either silence the LGBT WHRDs or elicit financial or sexual bribes.

LGBT WHRDs risk both overt and covert surveillance online and offline, intended to dissuade them from working or being too outspoken. For example, police officers attend uninvited to press conferences called by LGBT WHRDs to either highlight violence towards LGBT people and the related widespread impunity, or ceremonies to respect elderly people. The police know that LGBT WHRDs will self-censor for fear that they or their participants will be arrested. Arresting LGBT WHRDs and shutting down their events are easy because most WHRDs are unable to get the required government permission to hold such events. Getting permission via formal letter from the township authorities requires that organisers agree to criminal liability if their activities become “political”.

LGBT WHRDs are at constant risk of being detained without reason or explanation, handcuffed, and taken to somewhere hidden from public view. Once LGBT WHRDs are isolated, they risk police using physical force, coercion, and abuse of authority to demand financial bribes or “free sex”. LGBT WHRDs report gang-

ပြုမူခြင်း၊ အကြပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် “လိင်အခမဲ့” ဖြစ်စေ၊ ငွေကြေးဖြစ်စေ လာဘ်ထိုးရန် အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်း ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ LGBT WHRD များက ၎င်းတို့သည် အုပ်စုလိုက် မုဒိန်းကျင့်ခံရခြင်း၊ မုဒိန်းကျင့်ခံရခြင်း၊ ရဲနံပါတ်တုတ်များ သို့မဟုတ် ပုလင်းများ စသည်တို့အား အသုံးပြု၍ ထိုးသွင်းခံရသည့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးစော်ကားခြင်းများ၊ ပါးစပ်ဖြင့်အတင်းအကျပ် လိင်ဆက်ဆံစေခြင်း၊ ရင်သား နှင့်လိင်အင်္ဂါများကိုကိုင်တွယ်ခံရခြင်း၊ ကတုံးတုံးခံရခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများအသုံးပြုသည့်အပြင် ရိုက်နှက်ခံရခြင်းများပါ ကြုံတွေ့ရကြောင်း ပြန်လည်ပြောပြသည်။

LGBT WHRD များသည် ရဲစခန်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခံရသည့်တိုင် ရက်စက်သော၊ လူမဆန်သော ဆက်ဆံမှုများအပြင် ဖားခုန်ခုန်ခိုင်းခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း၊ လိင်အင်္ဂါကိုင်ခြင်း၊ ရင်သားများကိုင်ညှစ်ခြင်း၊ အဝတ်အစားများ စုတ်ဖြူချွတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆွဲချွတ်ခြင်း၊ အဝတ်ဗလာပုံများ ဓာတ်ပုံရိုက်ယူခြင်းနှင့် ရဲများအားဖျော်ဖြေရန် “catwalks” ဖက်ရှင် လျှောက်ခိုင်းခြင်း စသည့် သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသော ဆက်ဆံမှုများလည်း ကြုံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။

ရဲများက ၎င်းတို့လုပ်ရပ်များအတွက် ဥပဒေအရ ဖြေရှင်းချက် ပေးရန် ကြိုးစားမှုမရှိဘဲ၊ တာဝန်ခံမှုမရှိစွာ ပြုမူနေသောကြောင့် မိမိအခွင့်အရေးတောင်းဆိုသော LGBT WHRD များသည် ၎င်းတို့ကျရောက်နေသော အခြေအနေကို ပိုမိုဆိုးရွားအောင် လုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သွားစေနိုင်သည်။ LGBT WHRD များက ၎င်းတို့သည် HIV/AIDS နှင့်ဆိုင်သော အလုပ်လုပ်နေကြောင်း သက်သေပြနိုင်သည့်တိုင် လိင်လုပ်သားများအဖြစ် အဖမ်းခံရလေ့ရှိကြောင်း ပြောသည်။ ဖမ်းဆီးပြီးနောက် ရဲများက ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ သို့မဟုတ် အသိမိတ်ဆွေများကို အကြောင်းကြားရန် ငြင်းဆန်ကြသည်။ မမှန်မကန် လုပ်မှုများအတွက် ငြင်းမရနိုင်သော သက်သေရှိသည့်တိုင် ရဲများအပေါ်တိုင်ကြားချက်များ လစ်လျူရှုခံရသည်။ LGBT WHRD များကိုမူ မည်သည့်သက်သေမှုမရှိပဲ အထွေထွေရာဇဝတ်မှုအတွက် သံသယရှိသောကြောင့် ဖမ်းဆီးခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့ကို ပြောသည်။ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်ထံသို့ တိုင်ကြားသော LGBT WHRD က ၎င်းတို့ထံ မည်သည့်ပြန်ကြားစာမျှ ပြန်လည်ပေးပို့ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောသည်။

“ကိုယ့်အခွင့်အရေးတောင်းဆိုတဲ့သူတွေကို ကိုယ်လုံးတီး မတ်တက်ရပ်ခိုင်း၊ ကွမ်းယာကို ပါးစပ်တွေထဲထည့်ခိုင်းပြီး “ငါမိန်းမ မဟုတ်ဘူး၊ ယောက်ျားပါ” လို့အော်ခိုင်းတယ်။ အဲလိုအော်နေတဲ့အချိန် “ယောက်ျားလိုအော်၊ ယောက်ျားလိုအသံထွက်” လို့လက်နဲ့ ရိုက်ပြီးပြောသေးတယ်။”

- အမည်မဖော်လိုသော LGBT WHRD တစ်ဦး

မိသားစုနှင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကလာသော ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ်

LGBT WHRD များသည် ၎င်းတို့အသံလူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ ကိုယ်ထိလက်ရောက် တိုက်ခိုက်ခြင်းခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိသည်။ နောက်မှလိုက်ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ချွန်ထက်သော အရာဖြင့် ထိုးခြင်း၊ လိင်အင်္ဂါနှင့်ပတ်သက်၍ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် စော်ကားသော စကားများသုံး၍ နှုတ်ဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် “ဘောပြား” ဟုခေါ်ဆို

rape, rape, penetrative sexual assault using objects such as police batons or bottles, forced oral sex, touching of breasts or genitals, head-shaving, and beatings.

Even if the LGBT WHRD is taken to a police station, they risk cruel, inhuman, or degrading treatment such as frog jumps, beatings, touching genitals, squeezing breasts, ripping, and pulling clothes off, taking nude photographs, and being forced to do “catwalks” for the police’s entertainment.

LGBT WHRDs that demand their rights risk worsening their situation because police officers do not even try to justify their actions on any legal basis, and are therefore act with impunity. LGBT WHRDs often report being arrested as sex workers, even when they have evidence that they are working on HIV/AIDs for example, and police refuse to inform their families or colleagues. Complaints against the police are ignored even when there is unambiguous evidence of wrongdoing, and LGBT WHRDs are often told that they were arrested on suspicion of a general crime, even without any evidence. LGBT WHRDs who complained to the Myanmar National Human Rights Commission say that they had never received a reply.

“Those who try to demand their rights are forced to stand naked, put betel nuts in their mouths, and shout, ‘I am a man not a woman!’ while being slapped to, ‘Shout like a man! Sound like a man!’”

- Anonymous LGBT WHRD

Risk from family and the community

LGBT WHRDs risk physical attacks within their local community. Violent attacks such as being chased, beaten, or stabbed, and verbal attacks using openly abusive language about genitalia or being called “Ball Pyar” (“flat ball”) are all common. These attacks also come from within the family, and LGBT WHRDs report being beaten with sticks or metal chains, being cut, facing financial extortion, and being subject to sexual assault by family members or close relations.

Attacks can also take place inside supposedly safe spaces

ခြင်းများမှာ သာမန်ဖြစ်နေကျ အရာများဖြစ်သည်။ ထိုတိုက်ခိုက်မှုမျိုးကို မိသားစုဝင်များကလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။ LGBT WHRD များက ၎င်းတို့သည် တုတ် သို့မဟုတ် သံကြိုးများဖြင့် ရိုက်နှက်ခံရခြင်း၊ ပြတ်ရှုဒဏ်ရာရရှိခြင်း၊ ငွေညှစ်ခံခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်ထိလက်ရောက်စေ ကားခံရခြင်းတို့ကို မိသားစုဝင်များ သို့မဟုတ် နီးစပ်သော ဆွေမျိုးများထံမှလည်း ကြုံရကြောင်း ပြန်လည်ပြောကြသည်။

လုံခြုံမှုရှိသင့်သော စာသင်ကျောင်းကဲ့သို့ နေရာများတွင်လည်း တိုက်ခိုက်ခံရမှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ ဥပမာ၊ အတန်းထဲတွင် ဆရာများနှင့် အတန်းဖော်များ၏ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းခံရကြောင်း ငယ်ရွယ်သော LGBT WHRD များက ဆိုသည်။ စာသင်ကျောင်းတွင်းခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် LGBT အများစု တတ်ကျွမ်းမှုနိမ့်ကျခြင်း သို့မဟုတ် စာမတတ်ရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်သော LGBT WHRD များက ထိုသို့ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ပေါ်အထူးသဖြင့်စိုးရိမ်ကြသည်။

LGBT WHRD များသည် အွန်လိုင်းပေါ်၊ အထူးဖြင့် Facebook ပေါ်တွင်၊ စော်ကားခြင်းခံရသည်။ ထိုသို့စော်ကားသူများသည် အမည်မသိ သုံးစွဲသူများအနေဖြင့် အကောင့်တူများပြုလုပ်ကာ သတင်းမှားများ၊ နှစ်နာစေသော သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေ ကြသည်။ အစစ်ဖြစ်စေ၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသည်ဖြစ်စေ အကဲဆတ်သော ဓါတ်ပုံများကို ၎င်းတို့အားအရှက်ရစေရန် ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဖြန့်ဝေကြကြောင်း ခိုင်မာသော LGBT WHRD အရေအတွက်တစ်ခုကဆိုသည်။

“အားကစားဆရာက “တစ်ပတ်အတွင်း အမျိုးသမီးအတွင်းခံအင်္ကျီ မဝတ်ဘူး ဆိုရင် နင့်ကိုကတုံးတုံးပစ်မယ်” လို့ တစ်တန်းလုံး ရှေ့မှာ ပြော တယ်။”

- အမည်ဖော်လိုသော LGBT WHRD တစ်ဦး

such as in schools. For example, young LGBT WHRDs report being threatened in class by both teachers and fellow students. Discrimination within schools is particularly concerning for LGBT WHRDs who believe that it is the main reason many LGBT people have low or no qualifications.

LGBT WHRDs face regular abuse online particularly on Facebook where anonymous users use fake accounts to distribute intentionally false and malicious information. A considerable number of LGBT WHRDs report sensitive images, real or manipulated, being distributed online with the intention to shame them.

“My sports teacher shouted in front of the whole class ‘I will shave your head if you do not start wearing bras within a week!’”

- Anonymous LGBT WHRD

လိင်နှင့်မျိုးဆက်ပွားဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

လိင်နှင့်မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး (SRH) နှင့်ပတ်သက်၍ နှိုးဆော်မှုများပြုလုပ်နေသော WHRD များသည် ကွဲပြားသော GBV ပုံစံများကို ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ SRH WHRD များတွင် လိင်အမြင်ဖွင့်ခြင်း၊ မိသားစုစီမံကိန်း ချမှတ်ခြင်း၊ သန္ဓေတားဆီးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ရရှိနိုင်စွမ်း မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ HIV/AIDS နှင့် လိင်မှတစ်ဆင့် ကူးစက်သောရောဂါများ (STIs) နှင့် လိင်လုပ်သားများကို ကာကွယ်မှုပေးခြင်း လုပ်ဆောင်နေသူများ ပါဝင်သည်။ သရသုတေသနတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုထားသည့် SRH WHRD အများစုသည် လိင်လုပ်သားများလည်း ဖြစ်ကြသည်။

အစိုးရနှင့်ဥပဒေများထံမှလာသော ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်

မြန်မာနိုင်ငံတွဲ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် မိခင်များနှင့် ကိုယ်ဝန်သည်များကို တန်းတူအခွင့်အရေးပေးထားသော်လည်း လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တန်းတူညီမျှအတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက် အနည်းငယ်သာ ရှိပြီး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလွတ်လပ်ခွင့် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလုံခြုံမှု အတွက် မပါဝင်ပေ။

SRH WHRD များသည် ပြည့်တန်ဆာနှိပ်ကွက်ရေးဥပဒေအရ လည်းကောင်း၊ “ညစ်ညမ်း” ဗစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုမြောက်စေသည့် ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေ အရ အရေးယူခံရနိုင်သည့်အန္တရာယ်ရှိသည်။ ထိုရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေအရ ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခြင်းနှင့် ဖျက်ချရန်ကူညီခြင်းသည် ရာဇဝတ်မှုမြောက်ပြီး သုံးနှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခံရနိုင်သည်။ သန္ဓေတားဆီးခြင်းအပေါ် ကြပ်မတ်ထားသောဥပဒေများ မရှိသည့်အပြင် ကျောင်းများတွင် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ လိင်ပညာပေး ပြုလုပ်ခြင်းများမရှိပေ။

လိင်အလုပ်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ဝန်ဖြတ်ချခြင်းဖြစ်စေ တရားမဝင်လုပ်နေသော အမျိုးသမီးများနှင့် SRH WHRD များကို ခွဲခြားသတ်မှတ်လိုသော အစိုးရ၏ဆန္ဒ သို့မဟုတ် အရည်အချင်းမရှိခြင်းကြောင့် SRH WHRD များသည် ရဲများ၏နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ တရားလက်လွှတ်ဖမ်းဆီးခြင်း၊ အရေးယူခြင်း မကြာခဏကြုံတွေ့ရသည်။ ဥပမာ၊ ကွန်ဒိုများ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းသည် လိင်လုပ်သား ဖြစ်ကြောင်း သက်သေဖြစ်သည် ဟူသောအချက်အပေါ် အခြေခံ၍ STIs ၊ HIV နှင့် AIDS အမြင်ဖွင့်လှစ်ငန်း လုပ်နေ သည့် SRH WHRD များကို ရဲများက နှောင့်ယှက်ခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်း ပြုလုပ်ကြသည်။ SRH WHRD များက ၎င်းတို့၏အနာဂတ်အခွင့်အလမ်းများကို သေချာပေါက်ပျက်စီးစေမည့် ရာဇဝတ်မှတ်တမ်းဝင်အောင် ရဲများက ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည့်အပေါ် အထူးစိုးရိမ်ကြသည်။

SRH WHRD များသည် ရဲများ၏ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ဖြစ်စေ၊ လျို့ဝှက်၍ဖြစ်စေ စောင့်ကြည့်ခြင်းခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိ သည်။ ရဲများသည် ထိုသို့စောင့်ကြည့်ရာတွင် SRH WHRD များနှင့် တွေ့ဆုံသော မည်သူ့ကိုမဆို ဖမ်းဆီးရန်ဖြစ်စေ၊ SRH WHRD များနှင့် ၎င်းတို့၏ အဆက်အသွယ်များအကြား ဆက်ဆံရေး သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှုကို ဖျက်ဆီးရန်ဖြစ်စေ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အနီးကပ် စောင့်ကြည့်မှုများ ပြုလုပ်သည်။ လူသိများသော SRD WHRD များက ၎င်းတို့အနေဖြင့် အစိုးရနှင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့်လည်းကောင်း

Sexual and reproductive rights

WHRDs campaigning for the right to sexual and reproductive health (SRH) risk distinct types of GBV. SRH WHRDs include those raising awareness on sex, family planning and contraception, promoting access to health services, preventing HIV/AIDs and sexually transmitted infections (STIs) and protecting sex workers. Many of the SRH WRHDs involved in this research are also sex workers.

Risk from the government and the law

Myanmar's Constitution gives equal rights for mothers and pregnant women but has limited provisions on human dignity and equality, and does not include rights to privacy or security of the person.⁷²

SRH WHRDs risk prosecution under the Suppression of Prostitution Act,⁷³ and under the Penal Code which criminalises the creation and distribution of “obscene” materials.⁷⁴ The Penal Code also criminalises abortion and helping an abortion, with up to a three-year jail term.⁷⁵ There are no laws regulating use of contraception, and no nationwide provisions for sex education in school.

SRH WHRDs report a significant risk of the authorities' unwillingness or inability to distinguish between SRH WHRDs and the illegal actions of women conducting sex work or having an abortion, resulting in SRH WHRDs facing regular police harassment, arbitrary detention, and prosecution. For example, police harass and arrest SRH WHRDs raising awareness of STIs, HIV and AIDS on the basis that carrying condoms is evidence that they are sex workers. SRH WHRDs are particularly concerned that the police's intention is give them a criminal record that effectively destroys their future opportunities.

SRH WHRDs risk being targeted with covert and overt police surveillance. Police watch them closely with the intention to arrest anybody that the SRH WHRDs meet, as well as to destroy any relationships or trust between

ကောင်း ရင်းနှီးမှုရှိသော ကြောင့် ရဲများက ၎င်းတို့ကို တိုက်ရိုက် အနှောင့်အယှက်ပေးရန် သတိထားကြသော်လည်း၊ မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာထိန်းချုပ်လာစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် အလုပ်တွဲ လုပ်သူများကို ပစ်မှတ်ထားခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သွယ်ဝိုက်အနှောင့်အယှက် ပေးကြသည်ဟု ဆိုသည်။ အကျိုးဆက် အနေဖြင့် တစ်ချို့သော SHR WHRD များသည် မီဒီယာများနှင့် အင်တာဗျူးပြုလုပ်ရန် ရှောင်လာကြသည်။

SHR WHRD များသည် လုပ်ငန်းများတည်ထောင်ရန်နှင့် ဆက်လက် လည်ပတ်ရန် အခက်အခဲများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်ဟု ဆိုကြသည်။ အထူးသဖြင့် ရုံးနေရာရှာဖွေခြင်းနှင့် အိမ်ရှင်သတ်ပြု မိလာကာ နှင် ထုတ်ခံရခြင်း မဖြစ်ရအောင် လုပ်ငန်းများကို သိုသိပ်ထားခြင်း ပြုလုပ် ရသည့် အခက်အခဲများရှိသည်။

“ရဲစခန်းတွေရဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို အမြဲကြောက်ရတယ်။ ကျွန်မရဲ့ (လိင်အလုပ် လုပ်တဲ့) မိန်းကလေးတွေကို ပိုပြီးလုံခြုံစေချင် တယ်။ ဒါကြောင့် များသောအားဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဆင်ဆာ လုပ်လာရတယ်။”

- အမည်မဖော်လိုသော SHR WHRD တစ်ဦး

မိသားစုနှင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းထဲမှလာသော ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ်

SHR WHRD များသည် “ညစ်ညမ်းသော” ၊ “ကိုယ်ကျင့်တရား မကောင်းသော” ၊ “စာရိတ္တပျက်ပြားနေသော” သူများအဖြစ် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ ကန့်ကွက်ခြင်းနှင့် စွပ်စွဲခြင်းရနိုင်သည်။ တစ်ချို့မှာ နီးစပ်သောမိသားစုဝင်များပင် ၎င်းတို့အမှန်တကယ် လုပ်နေသောအလုပ်အပေါ် မသိရှိကြဟုဆိုသည်။

ရုံးပြင်ပအနီးနားအပါအဝင် အများပြည်သူသွားလာရာနေရာ များတွင် စော်ကားခြင်း၊ နောက်ပြောင်ခြင်း ခံရသည့်အပြင် မကြာခဏ လိင်ဝန် ဆောင်မှုပေးရန် ချဉ်းကပ်ခြင်းခံရကြောင်း SHR WHRD များက ပြော သည်။ အချို့ SHR WHRD များသည် ကျောင်းများတွင် ဆယ်ကျော် သက်သာဘာဝနှင့် လိင်ပညာပေး အမြင်ဖွင့် လုပ်ငန်းများလုပ်ရန် ကြိုး စားသောအခါ ၎င်းတို့အလုပ်အား တားဆီးရန်ကြိုးစားသည့် ရန်သူ သောမိဘများနှင့် အခြားဒေသခံ ပြည်သူများရှိကြောင်းနှင့် တချို့ ဖြစ်စဉ်များတွင် ၎င်းတို့ ထွက်သွားသည်အထိ နှောင့်ယှက်ကြသည်ဟု ပြောသည်။

SHR WHRD များသည် အထူးသဖြင့် မီဒီယာများထဲတွင်ဖြစ်စေ ဘာသာရေးအုပ်စုများကဖြစ်စေ လူသိရှင်ကြား ဖော်ထုတ်ခြင်းခံရ မည်ကို စိုးရိမ်ကြသည်။ SHR WHRD များသည် မီဒီယာများတွင် အမည် ထုတ်ဖော်ခြင်း၊ လိင်လုပ်သားများအဖြစ် စွပ်စွဲခြင်း ခံရသော ကြောင့် ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်ကာ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် အန္တရာယ်ကြုံ တွေ့နိုင်ခြေ အလွန်မြင့်မားလာသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ အစွန်းရောက် အုပ်စုတစ်ခုက လိင်အင်္ဂါနှင့် လိင်မှုကိစ္စ ဆိုင်ရာ လူမှုရေးတားမြစ်ချက်များကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန် လူသိရှင်ကြားနှိုးဆော်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် SHR WHRD တစ်ဦးစီ၏ အမည်များကို ၎င်းတို့၏ ဓါတ်ပုံ၊ ဖုန်းနံ ပါတ်များနှင့်တကွ ပို့စတာရိုက်နှိပ်၍ “နိုင်ငံတော်၏ ရန်သူများ” ဟု အမည်တပ်ကာ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများသို့

the SRH WHRD and their contacts. High-profile SRH WHRDS report that although the police are wary of harassing them directly, due to their relationships with the government and international community, the police target and arrest those people that the SRH WHRD works with, as a form of indirect harassment intended to produce self-censorship. As a result, some SRH WHRDs avoid media interviews.

SRH WHRDs report many difficulties in setting up and continuing their operations, particularly in finding an office and making sure that their work remains low key so as not to attract that attention of the landlord who will evict them.

“The police’s actions are always threatening. I do want girls [who conduct sex work] to be safer so I am mostly forced to self-censor.”

- Anonymous SRH WHRD

Risk from family and the community

SRH WHRDs risk disapproval and accusations of being “dirty”, “immoral”, and “depraved” from their community with some reporting that even their close family members do not know the real work that they do.

SRH WHRDs report being teased and abused by members of the public in public spaces, including just outside their offices, and are often accosted for sexual services. When SRH WHRDs attempt to conduct awareness raising of puberty or sex education in schools, they often report having aggressive parents and community members trying to prevent them from working and in some cases, harassing them until they are forced to leave.

SRH WHRDs are particularly concerned by the risk of being publicly identified in the media or by religious groups in the community. SRH WHRDs have been named in the media and accused of being sex workers, causing reputational damage that has resulted in a significant increase in risk.

SRH WHRDs report that one extremist religious group

မြန်မာ့ဝေခွဲကြကောင်း SHR WHRD များက ပြောသည်။ အဆိုပါ ဘာသာရေးအဖွဲ့၏ အမည်ဖော်ထုတ်ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အကျိုးဆက်အနေဖြင့် အသက်အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်မှု၊ အခြားခြိမ်းခြောက်မှုနှင့် အများပြည်သူ၏ ပြတ်ရယ်ပြုမှု ခံခဲ့ရသည်ဟုဆိုသည်။

“မန္တလေးမှာ SHR စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေး ပြုလုပ်နေတုန်း သား၊ သမီးတွေနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကျွန်မအလုပ်အကြောင်း မသိစေချင်လို့ နာမည်လျှို့ဝှက်ထားပေးနိုင်မှ မိမိယာနဲ့ စကားပြောပါမယ်လို့ သဘောတူခဲ့ပေမယ့်၊ မိမိယာက ကျွန်မနာမည်ကို ထည့်သွင်းပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မ လူမှုရေး ပြဿနာတွေ၊ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုတွေနဲ့ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကျူး လွန်မှုတွေ ကြုံခဲ့ရတယ်။ နောက်ဆုံး မိသားစုနဲ့ နေရာသစ်ကို ပြောင်းသွားခဲ့ရတယ်။”

- အမည်မဖော်လိုသော SRH WHRD တစ်ဦး

has campaigned publicly over the last few years for the preservation of social taboos on genitalia and sexuality, publishing on posters distributed to monasteries nationwide the names of individual SRH WHRDs together with their photos and phone numbers and labelling them “enemies of the state” for their work. Individuals named by the religious group reported receiving death threats, acts of intimidation, and public humiliation as a result.

“While doing advocacy on SRH in Mandalay, I agreed only to speak with the media if they hid my identity as I did not want my children and neighbours to know the work I do. However, the media published my name and as a result I faced social problems, discrimination, and sexual assault, before moving my family to a new area.”

- Anonymous SRH WHRD

ပဋိပက္ခဒေသများရှိ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု

ပဋိပက္ခဒေသလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု (SVC) အကြောင်း အမြင်ဖွင့်လှစ်ငန်းများ လုပ်သော WHRD များသည် ကြီးမားသော GBV အန္တရာယ်နှင့် ကြုံရနိုင်သည်။ SVC WHRD များတွင် ဖြစ်စဉ် များကို မှတ်တမ်းတင်သူများနှင့် တရားမျှတမှုအတွက် နှိုးဆော် သူများပါဝင်သည်။

အစိုးရနှင့်ဥပဒေမှလာသော ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်

မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံခြေခံဥပဒေသည် ပဋိပက္ခဒေသလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများအတွက် အပစ်ပေးခံရခြင်းမှကင်းလွတ်ခွင့် ထိထိရောက်ရောက်ပေးထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်နိုင်ငံတကာသို့ ကတိကဝတ်များပြုထားသော်လည်း ပုဒ်မ ၄၄၅ အရ အစိုးရဝန်ထမ်း နှင့် တပ်မတော်သားများသည် လွတ်ငြိမ်းခွင့်ရရှိနေသည်။ ထို့ပြင် ပုဒ်မ ၃၁၉၊ ၂၉၄ နှင့် ၃၄၃ များအရ စစ်ဘက် ဆိုင်ရာတရားရုံးများ ဖွဲ့စည်းနိုင်သောကြောင့် တပ်မတော်သား များသည် မည်သည့်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ ၎င်းတို့ကို အရပ်ဘက်တရားရုံးများတွင် ဘယ်သောအခါမှ စွဲဆိုခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ပေ။

တိုင်ကြားမှုပြုလုပ်သော SVC WHRD များသည် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ နှောင့်နှေးခြင်း၊ လာဘ်ထိုးရန်တောင်းဆိုခြင်း၊ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး များတွင် အမှုများဖုံးကွယ်ထားခြင်းအပြင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ(၂၁၁) အရ နှစ်နှာစေရန်အကြံနှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု မမှန်မကန်တိုင်ကြားခြင်းဖြင့် အရေးယူခံရခြင်းများ ကြုံတွေ့နိုင်သည်။

Sexual violence in conflict areas

WHRDs raising awareness of sexual violence in conflict (SVC) risk significant GBV.⁷⁶ SVC WHRDs include those documenting cases and campaigning for justice.

Risk from the government and the law

Myanmar’s Constitution effectively ensures impunity for sexual violence in conflict by giving immunity to perpetrators. Despite Myanmar’s international promises,⁷⁷ Article 445 grants immunity to public and military officials, and Articles 319, 294 and 343 set up military courts guaranteeing that members of the military never appear before civilian courts regardless of the crime.⁷⁸

SVC WHRDs that register complaints risk legal delays, demands for bribes, cases hidden in military courts, and the threat of being prosecuted under Penal Code Article 211 for falsely reporting a crime with intent to cause injury.⁷⁹ The Myanmar National Human Rights Commission has refused to address SVC, saying that

အန္တရာယ်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် “အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်း ဖြစ်သောကြောင့်” ပဋိပက္ခဒေသများရှိ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကိုကိုင်တွယ်ရန် “လက်ရှိအချိန် တွင်မသင့်တော်သေး” ဟုဆိုကာ SVC များကိုကိုင်တွယ်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုတွင် ကော်မရှင်သည် SVC ကို ပိုမိုဆိုးရွားအောင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၎င်းတို့ကာကွယ်မှုပေးရန် ကြိုးစားနေသူများ ကြုံတွေ့နေရသော ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်များကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပြန်ကြုံတွေ့ရ သည်ဟု SVC WHRD များကဆိုသည်။ ထိုဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ် များတွင် တာဝန်ခံမှုနှင့် အရေးယူခံရမှု လုံးဝကင်းမဲ့စွာ ပြုမူနေသော တပ်မတော်နှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များလက်တွင် တရား လက်လွတ်ဖမ်းဆီးခံရခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုခံရ ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ SVC WHRD များသည် အထူးသဖြင့် တပ်မတော် သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏ ဇနီးမယားများ အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်ကြသည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ခံရ ပါက “နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး” အကြောင်းပြချက်ဖြင့် စစ်ဆေးမေး မြန်းခြင်း၊ တရားမဲ့အပြစ်ပေးခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးစေကားခြင်း စသည့်အန္တရာယ် များ ကြုံတွေ့နိုင်ခြေ အလွန်များသည်။

အကျိုးရလဒ်အနေဖြင့် SVC WHRD များသည် လျှို့ဝှက်၍ ဖြစ်စေ ပြည်ပတွင် အခြေစိုက်၍ဖြစ်စေ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ကြ သည်။ ဖုံးကွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြည်ပအခြေစိုက်ခြင်း ပြုလုပ် သည့်တိုင် အမည်မသိ ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ ဖုန်းနှင့်အွန်လိုင်းမှ တစ်ဆင့် ပစ်မှတ်ထား ဆက်သွယ်ခြင်းခံရခြင်းများရှိသည်ဟု SVC WHRD များကပြော သည်။ ဆက်သွယ်လာသူများက ၎င်းတို့ အနေဖြင့် SVC WHRD များကို စောင့်ကြည့်နေကြောင်း၊ SVC WHRD များအနေဖြင့် မိမိအလုပ်ကို ရပ်တန့်သင့်ကြောင်းပြောကာ ဆက်လက်လုပ်ဆောင် ပါက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မည့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ပြည်ပတွင် နေထိုင်သော SVC WHRD သည် အစိုးရမှ ၎င်းတို့၏ အလုပ်များကို မေးမြန်းအောင် ပြုလုပ်သည့် နှိုးဆော်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ၊ ၎င်းတို့ကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန အမည်ပျက်စာရင်းသွင်းကာ မိမိတိုင်းပြည်သို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက် ခွင့် ပိတ်ပင်ခံ ရခြင်းများ ကြုံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပွင့်လင်းစွာ လှုပ်ရှားနေသော SVC WHRD အနည်းငယ်မှာမူ အမည်မသိ လုံခြုံရေးအရာရှိများက ၎င်းတို့၏ ရုံးများသို့ ပုံမှန် လာရောက်ကာ စာရွက်စာတမ်းများ သိမ်းဆည်းခြင်း ပြုလုပ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့လာရောက်ခြင်းများကို အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတကာအမျိုးသမီးများနေ့ကဲ့သို့ အထိမ်းအမှတ် နေ့များတွင် ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။

ရဲတပ်တိုင်းကြားမှုများပြုလုပ်ရန် သို့မဟုတ် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်းဖြင့် အများပြည်သူ အမြင်ဖွင့်ရန် ကြိုးစားသော SVC WHRD များသည် ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာစီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အရေးယူခြင်းခံရနိုင်သည်။ အမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားသော ဖြစ်စဉ်တစ်ခုတွင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ မုဒိန်းကျင့်ခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ရသော စေတနာ့ဝန်ထမ်းဆရာမ နှစ်ဦးအမှုအား မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည့် SVC WHRD များနှင့် မီဒီယာများကို ယခင်အစိုးရဟောင်းက ခြိမ်းခြောက်သည့် ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

၎င်းတို့၏သတင်းအရင်းအမြစ်များသည်လည်း အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ နိုင်ခြေ ကြီးမားကြောင်း SVC WHRD များကဆိုသည်။ SVC WHRD များ

investigating human rights violations in conflict areas “would not be appropriate at this time” as the “national reconciliation process is political”.⁸⁰ In one case the Commission has made the SVC worse.⁸¹

SVC WHRDs report that they face the same risks as those that they are trying to defend, including arbitrary detention and sexual violence at the hands of both the military and armed groups, who are unaccountable and act with total impunity. SVC WHRDs are particularly concerned by the risk of being labelled as “wives” of either the military or armed groups, which significantly increases their risk of facing interrogation, extrajudicial punishments, torture, or sexual assault under the pretext of “national security”.

As a result, many SVC WHRDs operate either underground or based outside of Myanmar. Despite being hidden or abroad, SVC WHRDs report receiving targeted phone calls and online communication from anonymous sources usually telling them that they are being watched and should stop their work, with the threat of sexual violence if they continue. SVC WHRDs abroad risk government campaigns to undermine their work⁸², as well as having their name on the Ministry of Home Affairs’ “blacklist” which denies them the right to return home.⁸³

For the few SVC WHRDs that work openly in Myanmar, they report regular visits to their offices by unknown security officials who seize documentation. Visits are particularly common at symbolic times such as on International Women’s Day. SVC WHRDs that try to register police complaints or raise awareness by protesting, also risk being arrested and prosecuted under the Peaceful Assembly and Peaceful Procession Law (PAPP).⁸⁴ In one notorious case, the former government published a statement threatening SVC WHRDs and the media for documenting two volunteer teachers who were tortured, raped, and killed.⁸⁵

SVC WHRDs also report a significant risk to their sources of information. Victims’ families and communities are often threatened after the SVC WHRDs publicly raise their cases. Perpetrators tell victims not to

က ကျူးလွန်ခံရသူများ၏အမှုကို လူသိရှင် ကြားထုတ် ပြောသောအခါ ၎င်းတို့၏ မိသားစုများနှင့် လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများက ခြိမ်းခြောက်ခံကြ ရသည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန် သူများသည် SVC WHRD များနှင့်ဆွေးနွေးကာ ကျူးလွန်ခံရသူများအနေဖြင့် “ပြဿနာ” မရှာရန်ပြောကြပြီး၊ ကျူးလွန် ခံရသူများသည် နှုတ်ဆိုတံနေရန် တစ်ခါတစ်ရံ လက်ထိုးခံရသည်။

“ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား ဖော်ထုတ်နိုင်တဲ့အချိန်တွင် တပ်မတော်အပေါ် မှားယွင်းရေးသားမှုများ(စွပ်စွဲမှုများ) လုပ်သော သူများကို ဥပဒေအရ အရေးယူသွားမည်”
- အမည်မဖော်လိုသော SVC WHRD တစ်ဦးမှပြောပြသည့် အစိုးရကြေညာချက်

မိသားစုများနှင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများမှလာသော ခြိမ်းခြောက်မှု

SVC WHRD များသည် “ရိုးရာဓလေ့” ကိုညှိုးနွမ်းစေမှုဖြင့် မိသားစုနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ ထောက်ခံမှုဆုံးရှုံးနိုင်သည်။ လူမှုအသိုင်း အဝိုင်း ခေါင်းဆောင်များ၏ တောင်းဆိုခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း ပြုလုပ်ခံရ ကြောင်းနှင့် ထိုကြောင့် တစ်ဦးထဲအပြင်သွားရန်ဖြစ်စေ၊ အလုပ်သွား လုပ်ရန်ဖြစ်စေ ၎င်းတို့အတွက်စိုးရိမ်ရသောပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်ပေါ်နေ ကြောင်း SVC WHRD များကဆိုသည်။

ပြစ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များသည် ကျူးလွန်သူများ၏ တုန့်ပြန်လက်စားချေမည်ကို အလွန်ကြောက်လန့်ကြသောကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံတွင် SVC WHRD များကို “လိမ်လည်တိုင်ကြားမှုဖြင့်” ရဲထံတိုင်ချက်ဖြင့်ရန် ခြိမ်းခြောက်ကြသည်ဟု SVC WHRD များက ပြောသည်။

“ကျွန်မတို့ရဲ့ လူ့အသိုင်းဝိုင်းမှာ အမျိုးသမီးတွေအပြီ ခွဲခြား ဆက်ဆံခံရပါတယ်။ ဥပမာ ကျွန်မအနေနဲ့က ကျွန်မတို့ တိုင်း ရင်းသားလူနည်းစု အမျိုးသမီးတွေရဲ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ဖို့ အလုပ်လုပ်နေပေမယ့် ကျွန်မတို့ လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းထဲက အမျိုးသားတွေက ကျမကိုရဲ့ ချွတ်ကြတယ်။ “နင့်ကို အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးအတွက် အလုပ်လုပ်ဖို့ ဘယ်သူ အမိန့်ပေးလို့လဲ” လို့မေးကြတယ်။”
- အမည်မဖော်လိုသော SVC WHRD တစ်ဦး

cause “trouble” by talking with SVC WHRDs and victims are sometimes bribed to buy their silence.⁸⁶

“At the time when the perpetrators can be identified, legal action will be taken against those who mistakenly write [making accusations] about the army.”
- Government authority's statement as reported by anonymous SVC WHRD

Risk from family and the community

SVC WHRDs risk losing the support of their families and community for upsetting “tradition”. SVC WHRDs report receiving demands and threats from community leaders, creating an environment in which they fear the risk of going out or working alone.

SVC WHRDs report that a victim's family members are often so terrified of retaliation from the perpetrator that the family sometimes threaten to file a police complaint against SVC WHRDs for “falsely reporting a crime”.

“In our society, women are always discriminated against. For example, although I am working to protect the rights of women from our ethnic minority, the men in my community condemn me, asking ‘who ordered you to do such work for women’s rights?’”
- Anonymous SVC WHRD

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု

အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနှင့်ခေါင်းဆောင်မှုမြှင့်တင်ရေး (WPL) လုပ်နေ သော WHRD များသည် ကွဲပြားသော GBV အမျိုးအစားများ ကြုံတွေ့ရသည်။ WPL WHRD များတွင် မိမိကိုယ်တိုင်၏ ခေါင်းဆောင်မှုအတွက်ဖြစ်စေ ထိုထက်မက ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အမျိုးသမီးထုအတွက်ဖြစ်စေ နှိုးဆော်မှုပြုလုပ်နေသူများ ပါဝင်သည်။

အစိုးရနှင့်ဥပဒေမူလားသော ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်များ

မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အလုပ်ခန့်အပ်ခြင်း၊ လစာနှင့် မီးဖွားခြင်းဆိုင်ရာခံစားခွင့်တို့အတွက် တန်းတူညီရေးကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာပေးထားသည့်အပြင် အမည်မသိနိုင်သော အလုပ်များကို အမျိုးသားများအတွက်သာ ယာထားပေးသည်။ အမြစ်တွယ်နေသော အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ကုစားရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ခွဲတမ်းပေးခြင်း ကဲ့သို့ အတည်ပြုအားပေးသည့် ဖော်ပြချက်များ ပါဝင်မှုမရှိပေ။ WPL ကိုထောက်ခံရန် အစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းမှုများသည် ထိရောက်မှုမရှိခြင်း သို့မဟုတ် WPL အပေါ် ပိုမိုမှေးမိန်ခြင်း ဖြစ်စေသည်။

WPL WHRD များသည် စောင့်ကြည့်ခြင်းခံရသည့်အပြင် အကြမ်းဖက်ရန် သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းလည်း ခံရသည်။ ရပ်ရွာအတွင်းနေထိုင်သူများ၊ ဥပမာ အိမ်ရှင်၊ စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းပိုင်ရှင်၊ အများပြည်သူသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်း လုပ်နေသူများအား WPL WHRD တို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို စောင့်ကြည့်ရန် ဖိအားပေးခံရကြောင်း ၎င်းတို့ကပြောသည်။ ကြောက်စိတ်ဖြစ်နိုင်သမျှဖြစ်စေရန် ထိုသို့စောင့်ကြည့်ခြင်းကို တစ်ခါတစ်ရံ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ပင် ပြုလုပ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။

WPL WHRD များသည် ကျား/မအရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ချက်များကို တရားဝင်အခင်းအကျင်းတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု ပိုမိုလုပ်ဆောင်လေချန်လှန်ထားခံရနိုင်ခြေ ပိုများလေဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ချန်လှပ်ထားရာတွင် လျှို့ဝှက်ကြံစည်ထားသော စံမီအုပ်ချုပ်မှုနည်းစနစ်များကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဥပမာ အပြောင်းအလဲတစ်ခု အကြောင်း အချိန်အလွန်နီးကပ်မှသာ အကြောင်းကြားခြင်း၊ ကျား/မအရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်မှုတင်ပြချက်များကို တရားဝင် မှတ်တမ်းများမဖော်ပြပဲ ချန်လှပ်ထားခြင်း စသည်တို့ပါဝင်သည်။ ကျား/မအရေးနှင့်ဆိုင်သော စိုးရိမ်ချက်များကို ထည့်သွင်းသော အခါတွင်လည်း အရေးမကြီးသော ခေါင်းစဉ်များအဖြစ် ဘေးချိုင့် ခံရသည်။ ဥပမာ အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် ထိုခေါင်းစဉ်ပါရှိပါက အစည်းအဝေး ခေတ္တနားချိန်တွင်ကျရောက်မည့် ဆွေးနွေးမှုအောက်သို့ ဖြတ်ချခံရသည်။ နိုင်ငံရေး ပါတီများတွင်လည်း အလားတူကြုံတွေ့ရကြောင်း၊ ပါတီခေါင်းဆောင်များသည် ရှေးရိုးစွဲအမြင်ရှိသော အမျိုးသားများကို ဦးစားပေး၍ အမျိုးသမီး များကို အသုံးမဝင်သောသူများအဖြစ် ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ခွဲခြား ဆက်ဆံကြောင်း၊ တစ်ချိန်ထဲတွင် ဂျန်ဒါရေးရာပြဿနာရပ်များကို ကိုင်တွယ်ရန်ကြိုးစားသည့် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကိုလည်း ပစ်ပယ်ထားကြောင်း WPL WHRD များကပြောသည်။

Women's participation and leadership in decision-making

WHRDs promoting women's participation and leadership (WPL) risk distinct types of GBV. WPL WHRDs include those campaigning for their own leadership or the broader inclusion of women.

Risk from the government and the law

The Myanmar Constitution guarantees only limited equality for employment, salaries, and maternity benefits, while at the same time reserving unknown jobs to men only.⁸⁷ The Constitution does not include any affirmative action measures to redress entrenched discrimination towards women, such as quotas. The government's attempts to support WPL have been either ineffectual,⁸⁸ or actively undermined WPL.⁸⁹

WPL WHRDs face the risk of surveillance as well as indirect threats of violence. WPL WHRDs report that members of their community, such as landlords, business owners, and public transport operators have been coerced into monitoring their activities, sometimes openly to instil maximum fear.

The more WPL WHRDs raise gender-related concerns in official settings, the more they risk exclusion, often through underhand administrative tactics such as being informed about a change only at the last minute or having gender-related concerns struck from the official record. When gender-related concerns are included they are side-lined as a fringe issue, for example relegated to a discussion timed to take place during a break. WPL WHRDs report similar trends inside political parties, where party leaders favour men with traditional viewpoints and openly discriminate against women as useless, while marginalising candidates that try to tackle gender-related issues.

WPL WHRDs also risk being regularly and derogatorily referred to within official settings, for example as “girls” or as “30 percenters”, in reference to quota systems.

WPL WHRD များသည် မကြာခဏဆိုသလို တရားဝင်အခင်းအကျင်းတွင် “မိန်းကလေးငယ်” များ သို့မဟုတ် ခွဲတမ်းစနစ်ကို ရည်စူး၍ “ပုလရာခိုင်းနှုန်းတွေ” ဟု သိက္ခာထိခိုက်စေသောပုံစံဖြင့် မကြာခဏ ခေါ်ဆိုခံရသည်။ တရားဝင်အခင်းအကျင်းပြင်ပတွင် WPL WHRD များသည် အွန်လိုင်းပေါ်မှတစ်ဆင့် ဖြစ်စေ၊ အွန်လိုင်းပြင်ပတွင်ဖြစ်စေ ၎င်းတို့၏ သူငယ်ချင်းများနှင့် လုပ်ဖော် ကိုင်ဖက်များထံမှ ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်စေသော တိုက်ခိုက်မှုများ မကြာခဏ ကြုံတွေ့ကြရသည်။

“အဲဒုန်းက ကျွန်မဘတ်စ်ကားနဲ့ မြို့ပြင်ထွက်လို့မရဘူး။ (ဘတ်စ်ကားကို စောင့်ကြည့်ခဲ့ကြသောကြောင့်) ဒါကြောင့် အနီးဆုံး မြို့ကို အငှားကားနဲ့ သွားဖို့ ကျွန်မစဉ်ခဲ့တယ်။ ဒါတောင်မှ လမ်းတစ်ဝက်လောက်ရောက်တော့ စရဖ (စစ်တပ် လက်အောက်) တွေက ကားဆရာကိုဖုန်းဆက်တယ်။ သူက ဖုန်းစပ်ကာ ဖွင့်ပြီးဖြေတော့ ဟိုဘက်က ကျွန်မ ဘယ်သွားနေတာလဲလို့ မေးတာကို ကျွန်မကြားခဲ့ရတယ်။”

- အမည်မဖော်လိုသော WPL WHRD တစ်ဦး

မိသားစုနှင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းထဲမှလာသော ဖြစ်နိုင်ခြေခြိမ်းခြောက်မှုများ

WPL WHRD များသည် လူမှုကွန်ယက်များ၊ ဖုန်းနှင့် မက်ဆေ့များမှ တစ်ဆင့် မကြာခဏ အမည်မသိပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ခံရနိုင်သည်။ တိုက်ခိုက်သူများသည် အထူးသဖြင့် WPL WHRD များ အလုပ်ကိစ္စအတွက် အိမ်မှထွက်၍ ခရီးသွားနေသောအခါ ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်ရေးအခြေအနေအကြောင်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ရေးဖောက်ပြန်ကြောင်း စွပ်စွဲမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ WPL WHRD တစ်ဦးအများပြည်သူ ရှေ့ထွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဟောပြောခြင်း ပြုလုပ်ပါက တိုက်ခိုက် သူများက ကိုယ်ထိလက်ရောက် အကြမ်းဖက်ရန် ခြိမ်းခြောက်ကြ သည်။

ထိုသို့ ခြိမ်းခြောက်မှုများသည် အမည်မသိသူများ ထံမှသာ အမြဲတမ်း လာသည်မဟုတ်ပဲ ဘာသာရေးအစွန်းရောက်အဖွဲ့များ၏ နှုတ်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများ၊ အပြုအမူများနှင့်ပတ်သတ်သည့် သိသာသော သတင်းမှားများ ဖြန့်ဝေ၍ နှိုးဆော်ရေးလုပ်ငန်းများပြုလုပ်ခြင်း သော်လည်းကောင်း ကြုံတွေ့ရကြောင်း တချို့ WPL WHRD များကပြောသည်။

WPL WHRD များ၏ လုံခြုံရေးကို အကာအကွယ်ပေးရန် အကြောင်းပြု၍ လွှမ်းမိုးရန်နှင့် ထိန်းချုပ်ရန်ကြိုးစားသော ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ အထူးသဖြင့် လင်ယောက်ျားများ သို့မဟုတ် အခြားသော အမျိုးသားများထံမှ ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်များ ကြုံတွေ့ရကြောင်း WPL WHRD များကပြောသည်။

“Facebook မှာ ကျွန်မကို ပြည့်တန်ဆာလို့ ခေါ်ကြတယ်။ ကျွန်မအနေနဲ့ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းကိုဖြင့်တင်ပြီး ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းအတွက် လိုင်စင်ထုတ်ပေးစေချင်နေတယ် လို့ စွပ်စွဲကြတယ်။”

- အမည်မဖော်လိုသော WPL WHRD တစ်ဦး

Outside of official settings, WPL WHRDs face regular attacks on their reputations from their peers and colleagues, both online and offline.

“I could not leave a town on a bus [because it was being monitored] so I arranged a taxi to transport me to the nearest city where nobody knows me, and even then, when I got half way, Sa Ya Pha [part of the military] called the taxi driver who answered in speakerphone and I could hear them asking where I was going.”

- Anonymous WPL WHRD

Risk from family and the community

WPL WHRDs risk frequent anonymous attacks on social media, and via phone calls and SMS messages. Attackers make a range of claims about WPL WHRDs’ marital status or sexual promiscuity, particularly if the WPL WHRD travels as part of their work. Attackers make threats of physical violence if the WPL WHRD appears or speaks in public.

Some WPL WHRDs report that such threats are not always anonymous and that they are regularly subject to verbal attacks and campaigns by extremist religious groups sharing knowingly false allegations relating to sexual values and behaviour.

WPL WHRDs also report risks inside their own families, particularly from husbands or other men, who hide their attempts to subjugate and control under the guise that they are protecting the WPL WHRD’s safety.

“Many Facebook users have called me a prostitute and alleged that I want to promote prostitution and introduce a licence for conducting prostitution.”

- Anonymous WPL WHRD

ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ် လျော့ချရေး - Risk mitigation

FEM သည် WHRD အုပ်စုအမျိုးအစား တစ်ခုစီမှ ကြုံတွေ့ရသော GBV များ၏ ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ်အဆင့်ဆင့်ကို အကြောင်းအရာ နှစ်ရပ်အပေါ် အခြေခံ၍ အသေးစိတ် ဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်ခဲ့သည်။

- ဖြစ်နိုင်ခြေ သို့မဟုတ် ဖြစ်နိုင်သည့်အလားအလာ - WHRD အုပ်စုအမျိုးအစားတစ်ခုစီမှ ကြုံတွေ့ရနိုင်သော GBV တစ်ခုစီကို ဖြစ်နိုင်ခြေအနည်းအများအလိုက် ဆန်းစစ်ခြင်း။
- ရလဒ် သို့မဟုတ် သက်ရောက်မှု - WHRD အုပ်စုတစ်ခုစီ၏ မိမိအလုပ် ဆက်လက်လုပ်နိုင်စွမ်းအပေါ် GBV အမျိုးအစား တစ်ခုစီ သက်ရောက်မှုအနည်းအများအလိုက် ဆန်းစစ်ခြင်း။

FEM သည် WHRD များ၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်အခြေခံ၍ ဖြစ်နိုင်ခြေနှင့် သက်ရောက်မှုကို ဆန်းစစ်ခဲ့သည်။

ဖြစ်နိုင်ခြေတွက်ချက်မှုဇယား - ရှင်းလင်းချက်

ဖြစ်နိုင်ခြေတွက်ချက်မှုဇယား၏ ပထမဆုံးကော်လံ (အလျားလိုက်အကွက်များ) တွင် အထက်ပါဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသော GBV အမျိုးအစားများကို ဖော်ပြ ထားပြီး ဒုတိယကော်လံတွင် WHRD များ၏ မိမိအလုပ် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းအပေါ် GBV အမျိုးအစားတစ်ခုစီ၏ ယေဘုယျသက်ရောက်မှုကို ဖော်ပြသည်။ (၁) သည် အနည်းဆုံးသက်ရောက်မှုကိုရည်ညွှန်းပြီး (၃) သည် သက်ရောက်မှု ပြင်းထန်ခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ တတိယမြောက်မှ ဆဌမမြောက်အထိ ဇယား၏ ဒေါင်လိုက်အတန်းများသည် ဤအစီရင်ခံစာထဲတွင် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသော WHRD အမျိုးအစားများကို ဖော်ပြပြီး ၎င်းတို့အောက်ရှိ ဇယားကွက်တစ်ခုစီသည် ထို WHRD အုပ်စုတစ်ခုစီကို GBV အမျိုးအစားတစ်ခုစီ ကြုံတွေ့နိုင်သည့် ယေဘုယျ ဖြစ်နိုင်ခြေကို ဖော်ပြသည်။ (၁) သည် ဖြစ်နိုင်ခြေပိုနည်း သည်ကို ရည်ညွှန်းပြီး (၃) သည် ဖြစ်နိုင်ခြေပိုများသည်ကို ရည်ညွှန်း သည်။ ကိန်းဂဏန်းများနှင့်ဇယားကွက် အရောင်အနုအရင့်သည် အလုံးစုံဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းကို သက်ရောက်မှုနှင့် ဖြစ်နိုင်ချေပေါင်းခြင်းဖြင့် တွက်ယူသည်။ အရောင်ထူသော ဇယားကွက်အတွင်း ကိန်းဂဏန်း (၆) ရှိနေခြင်းသည် ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ်အမြင့်ဆုံးဖြစ်ပြီး အရောင်ဖျော့ သော ဇယားကွက်အတွင်း ကိန်းဂဏန်း (၂) ရောက်ရှိနေခြင်းသည် ဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ် အနိမ့်ဆုံးဖြစ်သည်။

FEM has carried out a detailed risk assessment of the level of risk of gender-based violence (GBV) faced by each type of WHRD according to two factors:

- The **likelihood** - or probability - from likely to unlikely, that each type of WHRD may experience each type of GBV.
- The **impact** - or effect - from minimal to serious, of each type of GBV upon each type of WHRD's ability to continue their work.

FEM assessed the likelihood and impact based on WHRDs' experiences.

Risk Matrix - explanation

The first column in the Risk Matrix shows each type of GBV as identified previously. The second column shows the average impact of each type of GBV upon the WHRDs' ability to continue working, with 1 as minimal impact and 3 as serious impact. The third to sixth columns list the types of WHRD identified in this report. Each box below includes the average likelihood of that type of WHRD experiencing that type of GBV, with 1 as less likely and 3 as more likely. The number and the darkness of each box, is the total risk, and is calculated as impact plus likelihood. The highest total risk is 6 in a dark box, and the lowest is 2 in a light box.

ဖြစ်နိုင်ခြေတွက်ချက်မှုဇယား Risk Matrix						
	သက်ရောက်မှု Impact	လိင်စိတ် တိမ်းညွတ်မှု နှင့်လိင်စိတ် ခံယူမှု Sexual orientation or gender identity	ပဋိပက္ခဒေ သများရှိလိင် ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက် မှု Sexual violence in conflict areas	လိင်နှင့်မျိုး ဆက်ပွား ဆိုင်ရာအ ခွင့်အရေး Sexual and reproduct -ive rights	ဆုံးဖြတ်ချက်ချ မှတ်မှုတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု Women's participation and leadership in decision- making	ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ်၏ သက်ရောက်မှု အကြီးမားဆုံး သော GBV အမျိုးအစား များ Types of GBV that are greatest risk
		ဖြစ်နိုင်ခြေ (ကွင်းအတွင်းရှိ အလုံးစုံဖြစ်နိုင်ခြေအန္တရာယ် = သက်ရောက်မှု + ဖြစ်နိုင်ခြေ) Likelihood (impact + likelihood = total risk)				
အသက်၊ ခန္ဓာနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေသော GBV - GBV against life, bodily and mental integrity	၃ 3	+၃ = ၆ + 3 = 6	+၂ = ၅ + 2 = 5	+၃ = ၆ + 3 = 6	+၁ = ၄ + 1 = 4	ပထမ 1 st
တစ်ကိုယ်ရေသဘာဝနှင့်ပတ်သက်သည့်တို့ကိုထိခိုက်စေသော GBV - GBV against personhood and reputations	၃ 3	+၂ = ၅ + 2 = 5	+၃ = ၆ + 3 = 6	+၁ = ၄ + 1 = 4	+၃ = ၆ + 3 = 6	ဒုတိယ 2 nd
ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလွတ်လပ်မှုကိုထိခိုက်စေသော GBV နှင့် ပုဂ္ဂလိကချစ်မှုရေးရာဘဝနှင့်ဆိုင်သော ချိုးဖောက်မှုများ - GBV against privacy and violations involving personal relationships	၂ 2	+၃ = ၅ + 3 = 5	+၂ = ၄ + 2 = 4	+၁ = ၃ + 1 = 3	+၃ = ၅ + 3 = 5	
အရေးယူခံရခြင်းမှကင်းလွတ်ခွင့်နှင့် GBV အပေါ် အသိအမှတ်ပြု မှုမရှိခြင်း - Impunity and non-recognition of GBV	၂ 2	+၃ = ၅ + 3 = 5	+၂ = ၄ + 2 = 4	+၃ = ၅ + 3 = 5	+၁ = ၃ + 1 = 3	
ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုကျူးလွန်သော GBV - GBV using legal provisions and practices	၂ 2	+၂ = ၄ + 2 = 4	+၂ = ၄ + 2 = 4	+၃ = ၅ + 3 = 5	+၁ = ၃ + 1 = 3	တတိယ 3 rd
အဖွဲ့အစည်း၊ စုဝေးခြင်းနှင့် သွားလာခြင်းကို ထိခိုက်စေသော GBV - GBV against association, assembly, and movement	၁ 1	+၁ = ၂ + 1 = 2	+၃ = ၄ + 3 = 4	+၃ = ၄ + 3 = 4	+၂ = ၃ + 2 = 3	စတုတ္ထ 4 th
ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာလွတ်လပ်ခွင့်ကို ထိခိုက်စေသော GBV - GBV against physical and psychological liberty	၁ 1	+၁ = ၂ + 1 = 2	+၁ = ၂ + 1 = 2	+၁ = ၂ + 1 = 2	+၁ = ၂ + 1 = 2	ပဉ္စမ 5 th
		အမြင့်ဆုံးဆုံးသော ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ် သက်ရောက်နေသည့် WHRD များ WHRDs with highest risk			အနိမ့်ဆုံးသော ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ် Lowest risk	

WHRDတို့ အများဆုံး အန္တရာယ်တွေကြုံနေရသည့် GBV အမျိုးအစားများ

ဖြစ်နိုင်ချေထွက်ချက်မူလအရ WHRD များအတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေ အန္တရာယ်၏ သက်ရောက်မှု အကြီးမားဆုံး သော GBV အမျိုးအစားမှာ အသက်၊ ခန္ဓာနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေသော အကြမ်းဖက်မှု နှင့် ၊ တကိုယ်ရေဘဝနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေသော အကြမ်းဖက်မှုတို့ပင် ဖြစ်ကြသည်။

အကြီးမားဆုံးသော ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်ကို စွဲဆောင်နေသည့် “အကဲဆတ်သော” ပြဿနာရပ်များ

“ထိခိုက်လွယ်သည့်” ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များ နှင့် ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာ တန်ခိုးအာဏာတို့အား စိန်ခေါ်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြရသော WHRD များအားလုံး ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်အမျိုးမျိုး ကြုံတွေ့နေရစဉ် အကြီးမားဆုံးသော ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်ကို ကြုံတွေ့နေကြရသည့် WHRD များမှာ လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု နှင့် လိင်စိတ်ခံယူမှု ၊ ပဋိပက္ခဒေသများရှိ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု နှင့်၊ လိင်နှင့် မျိုးဆက်ပွားခြင်းဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ကိစ္စရပ်များအား ဆောင်ရွက်နေကြသော WHRD များပင် ဖြစ်ကြသည်။

အန္တရာယ်လျှော့ချရေးနှင့် စီမံရေးနည်းဗျူဟာများ

ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်များကို သိမြင်နားလည်ရန် WHRD များအသုံးပြုလေ့ရှိသော တိကျသည့် နည်းဗျူဟာများအား တိတိကျကျ မဖော်ပြမိရန် အရေးကြီးလေသည်။ ဘုံသဘောအားဖြင့် ယင်းတို့၏ မဟာဗျူဟာများတွင် နည်းပညာနှစ်ရပ် ပါဝင်သည်။

- ဖြစ်နိုင်ချေအလားအလာရှိသော GBV ၏ သက်ရောက်မှု နှင့် ဖြစ်နိုင်ချေနှစ်ခုလုံးကို လျှော့ချခြင်းအားဖြင့် အန္တရာယ်ကို အားလျှော့ပျက်ပြယ်စေသည်။
- အားလျှော့ပျက်ပြယ်စေရန်မတတ်နိုင်သည့် GBV ၏ သက်ရောက်မှုကို အကောင်းဆုံးကိုင်တွယ်ရန် နည်းလမ်းကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းအားဖြင့် အန္တရာယ်ကို စီမံခန့်ခွဲသည်။

ကြုံတွေ့နေရသည့် GBV များ၏ ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်ကို လျှော့ချရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် မတူညီသော ချဉ်းကပ်မှုအမျိုးမျိုးကို WHRD တို့၏ မဟာဗျူဟာများတွင် တူညီစွာပင် အသုံးပြုထားသည်။

- အသိအမှတ်ပြုမှု ကို ရှာဖွေသည်။ ယင်းတို့သည် လူ့အခွင့်အရေးသဘောတရားများ၊ ၎င်းတို့အလုပ် နှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ WHRD အဆင့်၏ အရေးပါပုံတို့ကို အသိပညာပေးရန် ကြိုးစားသကဲ့သို့ ၊ WHRD တို့အား GBV အန္တရာယ်မှအကာကွယ်ပေးရန် နှင့် အထောက်အပံ့ပြုရန် အစိုးရဥပဒေနှင့်အညီ အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရှာဖွေကြသည်။
- WHRD များမှ ယင်းတို့ လုံခြုံစွာအလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ဘေးကင်း

Types of GBV most risked by WHRDs

According to the Risk Matrix, the types of GBV that are the greatest risk for WHRDs are GBV against life, bodily and mental integrity, and GBV against personhood and reputations.

“Sensitive” issues attracting the greatest risk

While all WHRDs face risks when working on “sensitive” gender-related taboos and challenges to patriarchal power, the greatest risk is faced by WHRDs working on Sexual orientation or gender identity, Sexual violence in conflict areas, and Sexual and reproductive rights.

Risk mitigation and management strategies

While it is important not to divulge the exact strategies used by WHRDs to address their risk of facing GBV, their strategies do commonly include two methodologies:

- They **mitigate** risk by reducing both the likelihood and the impact of the potential GBV.
- They **manage** risk by preparing ways to best deal with the impact of GBV if it cannot be mitigated.

WHRDs' strategies commonly use several different approaches to mitigate and manage their risk of facing GBV.

- WHRDs seek **recognition**. They try to raise awareness of the concept of human rights, the importance of their work and the global status of WHRDs, as well as seeking recognition of the government's responsibilities to support and protect WHRDs from GBV.
- WHRDs work together to create support **networks** that can ensure safe spaces within which they can

လုံခြုံမှုကို အာမခံပေးနိုင်သော အထောက်အကူပြုကွန်ရက်များကို အတူတကွတည်ဆောက်ကြသည်။ အထောက်အကူပြုကွန်ရက် ယက်များမှာ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော မိသားစုဆက်ဆံရေးမှသည် ကြီးမားသည့် နိုင်ငံအဆင့် ပလက်ဖောင်းများအထိ အမျိုးမျိုးကျယ်ပြန့်စွာ တည်ရှိကြသည်။ ဥပဒေအထောက်အကူပြုမှုသည် ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်သောကျွမ်းကျင်သူ နှင့် နိုင်ငံတကာ NGO များအထိ ပါဝင်သော အမျိုးအစားစုံလင်လှသည့် ပါဝင်သူ (stakeholders) များစွာကိုလည်း WHRD များက ယင်းတို့၏ အထောက်အကူပြုကွန်ရက်များတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းတတ်ကြသည်။

- WHRD များသည် အစိုးရမှ တစ်ခါတရံ GBV အန္တရာယ်ကို ပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သောကြောင့် မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုဆန်ဆန်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစိုးရဌာနများနှင့် ကင်းကင်းရှင်းရှင်းနေခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ကိုယ်တိုင်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို သိုသိပ်ဖုံးကွယ်ထားတတ်ကြသည်။ ဖုံးကွယ်ကိုယ်ရောင်ဖျောက်ရာတွင် ကလောင်အမည်များအသုံးပြုခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ ရုံးခန်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဖုံးကွယ်ထားခြင်း၊ လူသိများထင်ရှားသည့်ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ အသုံးပြုခြင်း နှင့်၊ အိမ်မေးလ်၊ ဖုန်း သို့မဟုတ် စာပို့စနစ်ဝန်ဆောင်မှုအသုံးပြုခြင်းများကို ရှောင်ရှားခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ကြသည်။
- “လုံခြုံရေး” နှင့် “အကာကွယ်ပေးခြင်း” နှစ်ရပ်လုံးသည် “စစ်တပ်အုပ်စိုးခြင်း” ၊ “တစ်စုံတယောက်၏အကျိုးစီးပွားအတွက်ဟုဆိုကာ ထိုသူ၏ မိမိဘာသာစီမံခန့်ခွဲခွင့် နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ထားခြင်း” စသည်တို့နှင့် အသီးသီးအဓိပ္ပါယ်ဆင်တူကြောင်း WHRD များမှ သဘောပေါက်လက်ခံကြသည်။ ထို့ကြောင့် အများပြည်သူနေရာများမှာရော ကိုယ်ပိုင်ပုဂ္ဂလိကနေရာများမှာပါ လုံခြုံမှုကို ခံစားရစေရန် အလုံးစုံခြုံငုံပါဝင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်း နည်းလမ်းကို WHRD များမှ အသုံးပြုကြသည်။ သမိုင်းကြောင်း၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေး နှင့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေအကြောင်းအရာများအရ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားအကြား ရှိနေသော တန်းတူညီမျှမှုမရှိသည့် အာဏာဆက်နွယ်ချက်ကို ယင်းစွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ရေး သင်တန်းများတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်။ အကြောက်တရားကို ဖိနှိပ်ရာတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ဗီဇဆိုင်ရာ နှင့် စိတ်ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုတန်ဖိုးများနှင့်လည်း ယင်းသင်တန်းများက ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသည်။

work. Support networks range from intimate family relationships to large national platforms. WHRDs often include broader stakeholders in their support networks ranging from legal aid to health professionals to international NGOs.

- WHRDs often **conceal** themselves and their activities, working underground and isolating themselves from any part of the government, in the belief that the state often worsens the risk of GBV. Concealment includes using pseudonyms, hiding their offices and professions, using only high-profile spokespeople, and avoiding the use of email, phone, or postal services.
- While recognising that both “security” and “protection” are synonymous with militarisation and paternalism, WHRDs use **holistic capacity-building** to feel safe within both public spaces and private spheres. Trainings take account of unequal power relations between genders within their historical, social, cultural, economic, and political contexts. They also address the physical, spiritual, and emotional costs of suppressing fear.

နိဂုံး - Conclusion

လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူ HRD တိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့်ကို အသုံးပြုသည့်အခါ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အန္တရာယ်များကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ကြရသည်။ သို့သော် WHRD များကမူ အမြစ်တွယ်နေပြီးသားဖြစ်သော ကျား/မ မတူကွဲပြားမှုအခြေပြု ခွဲခြားနှိမ်ချဆက်ဆံခြင်းများကြောင့် ထပ်တိုး GBV အန္တရာယ်များကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ WHRD များသည် အသက်အန္တရာယ်၊ ခန္ဓာကိုယ် နှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးကို တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ လူသားဖြစ်တည်မှု နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို တိုက်ခိုက်ခြင်း အပါအဝင်ကွဲပြားသောလည်း ချိတ်ဆက်မှုရှိသည့် ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်များစွာကို တွေ့ကြုံနေကြရသည်။ GBV အရင်းအမြစ်များသည် အစိုးရနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာဌာနများ အားလုံးမှ လာသည့်အပြင် ဒေသခံလူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် မိသားစုတို့မှလည်း လာသည်။

GBV ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်သည် အထူးသဖြင့် “အကဲအဆတ်ဆုံးသော” ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များကို လုပ်ဆောင်နေသော၊ ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာ တန်ခိုးအာဏာများကို စိန်ခေါ်နေကြသော WHRD များတွင် အမြင့်မားဆုံးသက်ရောက်လျက်ရှိသည်။ ထိုအကဲဆတ်သော အလုပ်များသည် အထူးသဖြင့် LGBT လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လူသားရပိုင်ခွင့်များအတွက် ကင်မိမိန်းများပြုလုပ်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခဒေသများအတွင်းရှိ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများကို စိန်ခေါ်ခြင်း၊ လိင်နှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအား တိုးမြှင့်ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သော အခန်းကဏ္ဍ နှင့် ခေါင်းဆောင်မှုတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုအတွက် လျှို့ဝှက်စည်းရုံးခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်တို့သည် မြန်မာ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ မဟာဝိဝါဒ ၊ စစ်တပ်အုပ်စိုးခြင်းနှင့် ဘာသာရေးအစွန်းရောက်မှုများကြောင့် မြင့်မားလာနေပြီး၊ ပိုမိုဆိုးရွားလျက်ရှိနေသည်။

အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတော်အဆောက်အအုံများမှ GBV ကို အသိအမှတ်ပြုရန် သို့မဟုတ် GBVကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည့် ဥပဒေပုဒ်မများနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ကိုင်တွယ်ရန် အနည်းငယ်မျှသာ ဆောင်ရွက်မှုရှိလေသည်။ နိုင်ငံ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း နှင့် မိသားစုတို့၏ “အကာကွယ်ပေးရေး” ယန္တရားသည် ယေဘုယျအားဖြင့် WHRD များကို ထိန်းချုပ်ရန်သာ ဦးတည်နေပြီး၊ ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည့် ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်များကို လျော့ချရန်ထက် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများကိုသာ ကန့်သတ်လျက်ရှိသည်။

WHRD များသည် ပြုလုပ်ခံ/ အရှုံးသမားများမဟုတ်ကြပါ။ သို့သော် “အကဲအဆတ်ဆုံးသော” အကြောင်းအရာများတွင်ပင်လျှင် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးနိုင်ရန် ရုန်းကန်နေကြသည့် သူများသာဖြစ်ကြသည်။ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ကွန်သက်များ၊ သိုသိပ်စိုးကွယ်ခြင်း နှင့် သင်တန်းများအပါအဝင် အားကောင်းသော ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်လျှော့ချရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး မဟာဗျူဟာများကို ပြုစုတည်ဆောက်လျက် ၎င်းတို့၏ အကဲဆတ်လှသော အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်နေကြသည်။

All HRDs face risks when exercising their right to freedom of expression in Myanmar, but WHRDs face the added risk of GBV due to entrenched gender-based discrimination. WHRDs face the risk of multiple distinct but interrelated types of GBV including attacks on life, bodily and mental integrity, and attacks on personhood and reputations. The sources of GBV come from all parts of the government and security services, as well as from community and family.

The risk of GBV is particularly heightened for those WHRDs working on the most “sensitive” of gender-related taboos and challenges to patriarchal power, notably: campaigning for the rights of lesbians, bisexuals, and transgender people; challenging sexual violence in conflict; promoting sexual and reproductive rights; and advocating for women’s leadership and participation. These risks are increased or aggravated by Myanmar’s atmosphere of patriarchy, militarisation, and religious extremism.

The government and state institutions do little to recognise GBV or to address legal provisions and practices that further it. State, community, and family “protection” mechanisms generally seek to control WHRDs and limit their rights rather than reduce the risks that they face.

WHRDs are not victims, however, and strive to exercise their right to freedom of expression even on the most “sensitive” of subjects. They do this by developing powerful risk mitigation and management strategies that include recognition, networks, concealment, and training.

WHRDs do not need protection - at least, not the so-called “protection” offered to them by the state - but they do need support to enable and empower them to freely do their vital work without risk.

WHRD များသည် အကာကွယ်ပေးခြင်း - အနည်းဆုံး နိုင်ငံတော်မှ ၎င်းတို့အားပေးသည့် "အမည်ခံအကာကွယ်ပေးခြင်း" မျိုးကို မလိုအပ်ပါ။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ အရေးပါလှသော အလုပ်များကို အန္တရာယ် မရှိဘဲ လွတ်လပ်စွာလုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် အထောက်အကူပေးခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့် တိုးမြှင့်ပေးခြင်းတို့အား သေချာပေါက် လိုအပ်လျက်ရှိနေပါသည်။

¹ Paris Principles, 1993 <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/StatusOfNationalInstitutions.aspx>

² See Article 1(f) of the Commission's Mandate. See duties and powers of the Myanmar National Human Rights Commission, <http://mnhrc.org.mm/en/about/mandate/>

³ Barry, J (2008) 'Insiste, Persiste, Resiste, Existe', Urgent Action Fund for Women's Human Rights, Canada.

⁴ The UN Declaration on Human Rights Defenders was adopted by the UN General Assembly in 1998 and is the cornerstone document that sets out international standards for the protection of human rights defenders.

⁵ The definition of human rights defender is purposefully broad in order not to exclude people. See report submitted by the Special Representative of the Secretary-General on Human Rights Defenders, Hina Jilani, to the 62nd session of the Commission on Human Rights, 23 January 2006 (E/CN.4/2006/95).

⁶ A/HRC/16/44 Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights defenders, Margaret Sekaggya.

⁷ A/HRC/16/44 Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights defenders, Margaret Sekaggya, Para 23.

⁸ The UN Declaration on Human Rights Defenders was adopted by the UN General Assembly in 1998 and is the cornerstone document that sets out international standards for the protection of human rights defenders.

⁹ OHCHR Fact Sheet 29 - Human Rights Defenders: Protecting the Right to Defend.

¹⁰ International law says under Article 2 of the UDHR and Article 3 of the ICCPR that human rights including freedom of expression are guaranteed regardless of sex or other status.

¹¹ Myanmar ratified the Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW) in 1987 with only one reservation to Article 29.

¹² Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000).

¹³ Article 1 Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW, 1981).

¹⁴ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). Also see Para 5, on cultural attitudes, Human Rights Committee, *ibid*.

¹⁵ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). Also see Para 32, on minority rights over others, Human Rights Committee, *ibid*.

¹⁶ Article 2, CEDAW, 1981.

¹⁷ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). Also see Para 5, on cultural attitudes, Human Rights Committee, *ibid*.

¹⁸ Article 3, CEDAW, 1981.

¹⁹ Article 2, CEDAW, 1981.

²⁰ Article 5, CEDAW, 1981. See also Para 27, on participation in government, General Recommendation No. 23 (16th session, 1997) Article 7 (political and public life).

²¹ General Recommendation No. 3 (sixth session, 1987).

²² Para 44, on access to information, Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Mr Frank La Rue A/HRC/14/23 14 April 2010.

²³ Para 44, on access to information, Report of the Special Rapporteur, *ibid*.

²⁴ Para 57, on CEDAW and political life, Report of the Special Rapporteur, Mr Abid Hussain, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1997/26.

²⁵ Para 38, on dependency, Report of the Special Rapporteur on the protection and promotion of the right to freedom of opinion and expression, Mr Abid Hussain E/CN.4/1999/64 29 January 1999.

²⁶ Para 51, on supporting women, Report of the Special Rapporteur, Mr Abid Hussain, submitted pursuant to Commission on Human Rights resolution 1997/26.

²⁷ Para 54, on fear and shame, Report of the Special Rapporteur, *ibid*.

²⁸ Para 51, on supporting women, Report of the Special Rapporteur, *ibid*.

²⁹ Para 47, on degrading images of women, Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Mr Frank La Rue A/HRC/14/23 14 April 2010.

³⁰ The United Nations (UN) Special Rapporteur on Freedom of Opinion and Expression, the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) Representative on Freedom of the Media, the Organization of American States (OAS) Special Rapporteur on Freedom of Expression and the African Commission on Human and Peoples' Rights (ACHPR) Special Rapporteur on Freedom of Expression and Access to Information published the Joint declaration on universality and the right to freedom of expression in 2014.

³¹ Para 49, on domestic violence, Report of the Special Rapporteur, *ibid*.

³² Para 42, on victims of violence, Report of the Special Rapporteur on the protection and promotion of the right to freedom of opinion and expression, Mr Abid Hussain E/CN.4/1999/64 29 January 1999. See also Para 71, on peace and security, Report of the Special Rapporteur on the

promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Mr Abid Hussain, submitted in accordance with Commission resolution 2000/38 E/CN.4/2001/64 13 February 2001.

³³ Article 7, CEDAW, 1981.

³⁴ Article 7, CEDAW, 1981.

³⁵ Para 5, on political life, General Recommendation No. 23 (16th session, 1997) Article 7 (political and public life).

³⁶ Article 13, CEDAW, 1981.

³⁷ Article 14.2, CEDAW, 1981.

³⁸ Para 17, on employment; Para 18, on sexual harassment, General Recommendation No.18 on violence against women (10th session, 1991).

³⁹ Para 14, on refraining from obstructing women, General Recommendation No. 24 (20th session, 1999).

⁴⁰ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). See also Para 15, on prison treatment, Human Rights Committee, *ibid*.

⁴¹ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). See also Para 15, on prison treatment, Human Rights Committee, *ibid*.

⁴² Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). Para 16, on right to movement, Human Rights Committee, *ibid*. See also Article 15.4, CEDAW, 1981.

⁴³ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). See also Para 21, on religion, Human Rights Committee, *ibid*.

⁴⁴ Human Rights Committee, General Comment 28, Equality of rights between men and women (article 3), U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.10 (2000). See also Para 13, on clothing, Human Rights Committee, *ibid*.

⁴⁵ E/CN.4/2002/106 Report submitted by Ms. Hina Jilani, Special Representative of Secretary-General on human rights defenders, pursuant to the Commission on Human Rights resolution 2000/61

⁴⁶ UN Declaration on the Elimination of Violence against Women, 1993

⁴⁷ Para 6, on gender based violence, General Recommendation No.18 on violence against women (10th session, 1991)

⁴⁸ Nilar Kyu et al. (2005) 'Prevalence, antecedent causes and consequences of domestic violence in Myanmar', Asian Journal of Social Psychology (2005) 8: 244–271.

⁴⁹ Women of Burma (2008) 'In the Shadow of the Junta', <http://www.womenofburma.org/Report/IntheShadow-Junta-CEDAW2008.pdf>

⁵⁰ Women of Burma (2008) 'In the Shadow of the Junta', <http://www.womenofburma.org/Report/IntheShadow-Junta-CEDAW2008.pdf>

⁵¹ *Shattering Silences* documented rape cases in Myanmar since 1988, concluding that half of the rape incidents surveyed were committed by high ranking officers, 40% were gang rapes, and women were killed after being raped in 28% of cases. Reports continue in 2015

<http://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-kokang-03252015123347.html> and are summarised in Women of Burma (2008) 'In the Shadow of the Junta'.

⁵² Some WHRDs report being beaten by their political activist husbands because of their women's rights work.

⁵³ Nilar Kyu et al. (2005) 'Prevalence, antecedent causes and consequences of domestic violence in Myanmar', Asian Journal of Social Psychology (2005) 8: 244–271.

⁵⁴ Women of Burma (2008) 'In the Shadow of the Junta', <http://www.womenofburma.org/Report/IntheShadow-Junta-CEDAW2008.pdf>

⁵⁵ UNFPA and Ministry of Immigration and Population, Fertility and Reproductive Health Survey 2007.

⁵⁶ For example, participants were particularly concerned by the 19/20 January 2015 case of the sexual assault and killing of two women teachers, Maran Lau Ra and Tangbau Hkawn Nan Tsin in Northern Shan. Soldiers are suspected and as a result no proper investigation has been initiated.

⁵⁷ At the time of writing, a bill on violence against women was moving through the legislative process.

⁵⁸ CEDAW (United Nations Committee on the Elimination of Discrimination against Women) (2007), Consideration of Reports Submitted by States Parties Under Article 18 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: Myanmar, Combined Second and Third Periodic Reports of States Parties, CEDAW/C/MMR/3, CEDAW, New York. See also Concluding observations of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Forty-second session, 20 October–7 November 2008.

⁵⁹ In a publication released in 2007, the Asia Pacific Forum on Women, Law and Development (APWLD) proposed a typology of violations, risks, and constraints that women human rights defenders encounter because of their work: APWLD (2007) 'Claiming rights, claiming justice', Thailand. This typology has been widely accepted and used by several groups of WHRDs (Barry and Nainar, 2008), including the Women Human Rights Defenders International Coalition.

⁶⁰ A/59/401 Report of the Special Representative of the Secretary-General on human rights defenders, Hina Jilani.

⁶¹ Myanmar Constitution, Article 348.

⁶² The UN Human Rights Committee has previously ruled that reference to "sex" in relation to grounds for discrimination should be interpreted as including sexual orientation. In *Toonen versus Australia*, the UN Human Rights Committee found that reference to "sex" in Article 2 of the International Covenant on Civil and Political Rights included sexual orientation, thereby making sexual orientation prohibited grounds of distinction in respect of the enjoyment of rights under the ICCPR (488/1992), CCPR/C/50/D/488/1992 (1994); 1-3 IHRR 97 (1994).

⁶³ For more information, see <http://www.refugeelegalaidinformation.org/myanmar-lgbti-resources>

⁶⁴ Penal Code Articles 45/1860 and 377 on carnal intercourse/ abnormal sex with any man, woman, or animal.

⁶⁵ Penal Code Articles 269 and 270.

⁶⁶ Penal Code Article 290.

⁶⁷ 1945 Police Act, Article 35(c).

⁶⁸ Rangoon Police Act (1899) Article 13(d).

⁶⁹ Emergency Provisions Act, Article 5(j). The Act was repealed in 2017.

⁷⁰ In one case, a minister was reported to have publicly condemned members of the LGBT community as "unacceptable", and in a second case a member of parliament asked a parliamentary question on how the government is "dealing" with transgender persons for "acting inappropriately". In the latter case, the ministerial response was to explain - without reference to legal justification - the government's policy of detention for "re-

education” and “return” to the parents on bail.

⁷¹ The Rangoon Police Act (1899) Article 30(c) states that a person who is “found between sunset and sunrise, within the precincts of any dwelling house or other building whatsoever ... without being able satisfactorily to account for his presence therein ... may be taken into custody by any police officer without a warrant, and shall be liable for imprisonment for up to three months.” This law is more colloquially known as “Hmaung Yeip Kho Hmu,” which roughly translates to “hiding in the dark shadows”.

⁷² Article 351.

⁷³ The Suppression of Prostitution Act of 1949, amended in 1998, Article 2(a) states it is illegal in Myanmar to solicit prostitution, force or entice a woman into prostitution, and operate or work in a brothel. It was amended in 1998 to increase sentences and provide an expanded definition of what constitutes a brothel to “any house, building, room, any kind of vehicle/ vessel/ aircraft or place habitually used for the purpose of prostitution or used with reference to any kind of business for the purpose of prostitution”.

⁷⁴ Articles 292-294.

⁷⁵ Article 312. Whoever voluntarily causes a woman with child to miscarry shall, if such miscarriage be not caused in good faith for the purpose of saving the life of the woman, be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to three years, or with fine, or with both; and, if the woman be quick with child, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to seven years, and shall also be liable to fine.

⁷⁶ In its 2014 Report of the UN Secretary General on Conflict-Related Sexual Violence, the UN explicitly named Myanmar as one of the 21 countries with parties “credibly suspected of committing or being responsible for acts of rape or other forms of sexual violence”. For more information, see the 2015 UN Security Council Report to the UN Secretary General on conflict-related sexual violence in Myanmar:

http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCE9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_203.pdf

⁷⁷ In June 2014, Myanmar joined 121 other countries in signing the Declaration of Commitment to End Sexual Violence in Conflict https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/274724/A_DECLARATION_OF_COMMITMENT_TO_END_SEXUAL_VIOLENCE_IN_CONFLICT.pdf See for example Burma Campaign UK’s briefing on implementation <http://burmacampaign.org.uk/media/One-Month-On-From-Burma-Signing-Sexual-Violence-Declaration-%E2%80%93-No-Steps-Taken-On-Implementation.pdf>

⁷⁸ For more information, please see the Commission of Inquiry briefing note written by the Burmese Lawyers Council,

http://burmacampaign.org.uk/images/uploads/Revealing_Burmas_System_of_Impunity_-_BLC_Briefer.pdf

⁷⁹ For example, in the case of Brang Shawng who was prosecuted for damaging the dignity of the military after he sent a letter of complaint to the Myanmar National Human Rights Commission regarding the killing of his daughter by soldiers.

⁸⁰ See <http://www.burmapartnership.org/2012/02/head-of-hr-commission-rules-out-conflict-zone-inquiry/>

⁸¹ For more information, read the civil society investigation of the case <http://www.burmapartnership.org/2014/12/who-killed-ja-seng-ing/>

⁸² In the last CEDAW review, SVC WHRDs’ reports were accused of being “black propaganda” that sought to “cause disunity among the national races” and “defame the honour of ethnic women and the armed forces”. For more information, see Burma Campaign UK’s briefing no. 34 from July 2014.

⁸³ In June 2016, the new government announced its intention to review the blacklist and remove political exiles from it

<http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/yangon/20601-myanmar-s-blacklist-to-be-reviewed.html>

⁸⁴ After a woman in Matupi Township was attacked and sexually assaulted, when she and 600 other women demanded an investigation and an end to sexual violence targeted at ethnic minorities, the police, instead of investigating, arrested eight organisers who were later convicted under the PAPP law for protesting without permission. For more information on the case, see <http://nd-burma.org/resources/other-press-statements/burma-eight-chin-activists-convicted-fined/>

⁸⁵ The statement was published in the state newspaper The New Light of Myanmar, the government’s newspaper; Jan 29, 2015, P. 13. For more information on the case, see <http://kachinlandnews.com/?p=25454> or <https://www.theguardian.com/world/2016/mar/09/myanmar-moment-of-truth-aung-san-su-kyi>

⁸⁶ For example, following the attempted rape of a woman in Karenni State, the matter was settled by offering 300,000 kyat (approximately US\$300) as compensation on the proviso that the incident would not be reported to the media, or any further action taken.

⁸⁷ Articles 249, 350, 26, 325 respectively.

⁸⁸ Supposedly to support WPL, the government set up two organisations, the Myanmar Maternal and Child Welfare Association (MMCWA) and the Myanmar Women’s Affairs Federation (MWAFF) in 1991 and 2003 respectively

⁸⁹ Government institutions have prevented WPL, such as the Union Election Commission’s 2015 refusal to register a “Women’s Party” on the basis that, “the word ‘women’ alone is too broad, and could lead to the false impression that the party represents all women in Myanmar”. For more information, see <http://www.burmanet.org/news/2015/05/26/democratic-voice-of-burma-womens-party-registration-bid-rejected-by-uec/>

ပေထရီအာခီတော်လှန်ရေး

မြန်မာပြည်တွင် အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ နှင့် မမျှတမှုများအကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြရန်၊ ကျူးလွန်သူများကို အမည်ထုတ်ဖော် အရှက်ရစေရန် နှင့် သြဇာအာဏာရှိသူများ စိတ်မသက်မ သာဖြစ်စေသည့် အမှန်တရားများ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးကြသည်။

ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့သည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင် ပိုင်းဆိုင်ရာ နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ GBV များအပါအဝင် လက်တုံ့ပြန်မှုများ၏ အန္တရာယ်ထဲ တွင် ကျရောက်နေကြသည်။

ကျယ်ပြန့်စွာ ပျံ့နှံ့သက်ရောက်လျက်ရှိသော Misogyny နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအကြောင်း မည်သည့် ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်း ကို မဆို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းက “အကဲဆတ်သည်” ဟု အမည်တပ်ထားသော ဂျွန်ဒါရေးရာ တားမြစ်ချက်များ၊ ကျားကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာတန်ခိုးအာဏာများကို အမျိုးသမီးလူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူများက ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံသည့်အခါတွင် GBV အန္တရာယ်သည် ပိုမို၍ပြင်းထန်ပေသည်။

ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့် အစိုးရတို့၏ နိုင်ငံတကာ အထူးတာဝန်များရှိသော်လည်း WHRD များ အနေဖြင့် GVB အန္တရာယ်များမှ ကင်းဝေးစွာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေးအတွက်ကိုမူ မြန်မာအစိုးရသည် အနည်းငယ်သာ လုပ်ဆောင်ပေးသည်။ ကိစ္စရပ်အတော်များတွင် အစိုးရမှ လစ်လျူခြင်းအားဖြင့် GVB ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ် ကို မြင့်တက်လာစေသည်။

Daring to defy Myanmar's patriarchy

Across Myanmar, women human rights defenders (WHRDs) exercise their right to freedom of expression to expose discrimination and injustice, name-and-shame perpetrators, and speak uncomfortable truths to power.

In doing so, they risk retaliation including physical, sexual, and psychological gender-based violence (GBV).

The risk of GBV is heightened when WHRDs confront gender-related taboos or patriarchal power, which are often labelled “sensitive” by society with the intention of shutting down any discussion of widespread discrimination and misogyny.

The Myanmar government does little to enable WHRDs to work free from the risk of GBV, despite domestic law and the government's international obligations. In many cases, the government condones and increases the risk of GBV.

FREE
EXPRESSION
MYANMAR

လွတ်လပ်သော
ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း
မြန်မာ